

Рейтинговий звіт IVFK 005-021 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Івано-Франківськ
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	07.05.2009 р.
Дата оновлення:	27.06.2019 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaBBB+
Прогноз:	стабільний

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг м. Івано-Франківська ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за 2018 рік, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної у розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною.

Історія кредитного рейтингу

Дата	07.05.2009	12.11.2009- 22.11.2018	27.06.2019
Рівень кредитного рейтингу	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaBBB** характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «+» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Івано-Франківська підтримується:

- високим рівнем бюджетної забезпеченості міста: обсяг доходів бюджету м. Івано-Франківська без урахування трансфертів у розрахунку на одного мешканця в 2018 році становив 102,4% середнього показника по місцевих бюджетах у цілому та перевищував показники більшості міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та структурою економіки;
- збереженням позитивної динаміки доходної частини бюджету міста (без урахування трансфертів) протягом 2015-2018 рр.;
- диверсифікацією господарського комплексу міста за видами економічної діяльності та низьким рівнем концентрації надходжень до бюджету за основними платниками податків та інших обов'язкових платежів;
- високим рівнем прозорості діяльності міської влади та здійсненням заходів щодо покращення надання послуг суб'єктам підприємництва та мешканцям міста.

Рівень кредитного рейтингу м. Івано-Франківська обмежується:

- високою чутливістю бюджету міста до валютних ризиків через значний обсяг місцевих гарантій, наданих за кредитами міжнародних фінансових організацій, номінованих в іноземній валюті;
- високим рівнем зношеності об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури та житлового фонду міста, необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їх відновлення;
- складною політичною ситуацією та впливом негативних чинників на фінансовий ринок і нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки, що негативно впливає на потенціал зростання та платоспроможність економічних суб'єктів.

Зміст

РЕЗЮМЕ.....	5
1. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ПОТЕНЦІАЛ МІСТА	14
1.1. Населення, трудові ресурси та ринок праці	15
1.2. Промисловість	19
1.3. Зовнішньоекономічна діяльність.....	23
1.4. Інвестиційна та будівельна діяльність	26
2. КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО.....	29
2.1. Житлово-комунальне господарство	29
2.2. Комунальна власність міста.....	30
3. БЮДЖЕТ МІСТА.....	33
3.1. Загальна характеристика стану місцевих фінансів м. Івано-Франківська	33
3.2. Ліквідність	37
3.3. Виконання доходної частини бюджету міста	38
3.4. Виконання видаткової частини бюджету міста	43
3.5. Міський бюджет на 2019 рік.....	47
4. БОРГОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ МІСТА.....	51
4.1. Боргова історія.....	51
4.2. Консолідований борг	51
4.3. Перспективи залучення коштів у майбутньому	56
ВИСНОВОК	57
ДОДАТКИ.....	58
Додаток до Рейтингового звіту № 1	59
Додаток до Рейтингового звіту № 2.....	60
Додаток до Рейтингового звіту № 3	61
Додаток до Рейтингового звіту № 4.....	62

Резюме

Загальна інформація про місто

Івано-Франківськ – місто обласного значення, адміністративний центр Івано-Франківської області, важливий економічний, транспортний, фінансовий та культурний центр. Територія міста Івано-Франківська складає 83,73 кв. км, протягом 2018 року межі міста не переглядались. До складу Івано-Франківської міської ради входять 5 сіл: с. Крихівці, с. Вовчинець, с. Угорники, с. Микитинці, с. Хриплин. Місто не має районного поділу.

Основні показники

Основні показники соціально-економічного розвитку та фінансового стану м. Івано-Франківська¹

Назва показника	2015	2016	2017	2018	Темп росту за ост. період, %
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	251,5	254,5	257,5	260,6	101,2
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	69,6	69,8	71,6*	73,4*	103,0*
Середньомісячна заробітна плата, грн.	3 497,0	4 371,0	6 205,6*	7 697,7*	124,1*
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	3,1	4,8	17,0	16,1	94,5
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	10 177,0	10 343,6	10 919,1	13 648,5	125,0
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	464,8	456,3	498,1	491,6	99,4
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	313,7	571,5	485,2	468,5	96,6
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	398,7	124,7	243,2	89,5	36,8
Обсяг виконаних будівельних робіт, млн. грн.	919,6	1 037,8	1 289,5	2 124,7	164,8
Доходи бюджету, млн. грн.	1 459,8	1 939,3	2 639,0	2 882,5	109,2
Видатки бюджету та кредитування, млн. грн.	1 427,8	2 179,7	2 670,1	3 055,1	114,4
Прямий борг (без врахування середньострокових позик з єдиного казначейського рахунку), млн. грн.	3,2	2,0	14,0	319,5	2 289,2

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Івано-Франківській області, що надаються окремо за кожний квартал

Джерело: Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради, Головне управління статистики в Івано-Франківській області,

Соціальна сфера та економіка міста

За чисельністю населення (260,6 тис. мешканців станом на 01.01.2019 р.) Івано-Франківськ відноситься до середніх міст України. Демографічна ситуація м. Івано-Франківська протягом 2018 року характеризувалась зростанням чисельності населення передусім за рахунок позитивного сальдо міграції. Крім того, протягом

¹ Деякі кількісні дані, що аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення одних і тих самих показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

тривалого періоду сальдо природного приросту мешканців міста також має позитивне значення. Збереження позитивного сальдо міграційного приросту мешканців міста покращує забезпеченість ринку праці Івано-Франківська трудовими ресурсами. Зважаючи на структуру економіки Івано-Франківська, ринок праці міста достатньо диверсифікований як за видами економічної діяльності, так і за основними роботодавцями. Трудові ресурси міста є достатньо мобільними, значна чисельність мешканців зайнята у малому бізнесі. На відміну від загальнодержавних тенденцій три роки поспіль середньооблікова чисельність штатних працівників міста зростала, а рівень зайнятості населення, як і в попередні періоди, суттєво перевищував відповідний показник по країні в цілому.

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Івано-Франківська протягом 2015-2017 рр. були високими й значною мірою були забезпечені поетапним зростанням мінімальної заробітної плати та здійсненням індексації заробітної плати згідно з чинним законодавством, а також покращенням результатів фінансово-економічної діяльності підприємств міста. У 2018 році середньомісячна заробітна плата працівників міста зростала, але нижчими ніж у попередніх періодах темпами, зважаючи на більш повільну динаміку зростання мінімальної заробітної плати. Розмір середньомісячної заробітної плати штатних працівників у 2018 році за розрахунками агентства² становив 7 697,7 грн., що перевищує середньообласний показник, проте на 13,2% нижче середнього значення по країні (у 2017 році – нижче на 12,7%). При цьому у IV кварталі 2018 року середньомісячна зарплата складала 8 227 грн. (на 3,8% вище середнього рівня по регіону, проте на 14,7% менше середнього показника по Україні). Зростання рівня номінальної заробітної плати та зростання середньооблікової чисельності зайнятих позитивно впливало на динаміку надходжень податку на доходи фізичних осіб, обсяг якого збільшився в 2018 році на 24% до відповідного показника 2017 року.

Протягом 2018 року відбулося зменшення обсягу невиплаченої заробітної плати працівникам підприємств міста, співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці становило 2,8%, що відповідає помірному рівню заборгованості. Переважний обсяг боргу припадав на підприємства-банкрути.

Економічний потенціал Івано-Франківська характеризується багатогалузевою промисловістю, розвиненою комунальною та транспортною інфраструктурою. Місто має широку мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності достатній, залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності окремих провідних підприємств чи груп компаній або підприємств однієї галузі невисока. Відповідно, чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків залишається помірною. Провідні позиції у наповненні місцевого бюджету шляхом відрахування обов'язкових податків та зборів належать підприємствам енергетичного комплексу, машинобудування, закладам освіти, установам державного управління, фінансової сфери, торгівлі.

² у зв'язку із запровадженням нової методології звітування територіальні підрозділи Державної служби статистики надають основні показники статистики праці (середньооблікова чисельність штатних працівників та середньомісячна заробітна плата штатних працівників) окремо за кожний квартал, а розрахунки нарастаючим підсумком (за півріччя або рік) не здійснюють

Рівень соціально-економічного розвитку та інвестиційний потенціал міста, як і в попередніх періодах, були високі. За результатами 2018 року динаміка більшості показників, що характеризують стан міської економіки та рівень ділової активності, була позитивною, що було забезпечено, в тому числі, завдяки успішній політиці із залучення інвестицій, відкриттю нових підприємств та розширенню виробництва й кількості робочих місць на вже працюючих підприємствах, розширенню ринків збуту продукції, що виробляють підприємства міста. Окремі основні показники, що характеризують стан місцевої економіки (рівень зайнятості, обсяг капітальних інвестицій, обсяг прямих іноземних інвестицій, роздрібний товарооборот та обсяг введеного в експлуатацію житла) у розрахунку на 1 мешканця суттєво перевищували відповідні середні показники по країні.

У 2019 році зберігаються негативні чинники, що впродовж попередніх років обмежували економічний розвиток та стан фінансового ринку країни, що у свою чергу негативно впливало на потенціал зростання та платоспроможність економічних суб'єктів. На подальший розвиток вітчизняної економіки можуть вплинути: сповільнення розвитку світової економіки, на фоні посилення політики протекціонізму з боку США, загроза ескалації бойових дій на сході, міграційні процеси, відсутність переміщення вантажів через лінію зіткнення у межах Донецької та Луганської областей, обмеження на транзит українських товарів через територію Російської Федерації, а також посилення політичних ризиків напередодні президентських і парламентських виборів.

Господарський комплекс м. Івано-Франківська достатньо диверсифікований за видами економічної діяльності, при цьому промисловість займає важливе місце у місцевій економіці як з точки зору формування та розвитку ринку праці, так і наповнення бюджетів усіх рівнів шляхом сплати податкових платежів. Як і раніше, провідними галузями промислового комплексу міста залишалися: постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, машинобудування, харчова промисловість та виробництво іншої неметалевої продукції.

У 2018 році на розвиток промислового комплексу країни позитивно впливали: сприятлива цінова кон'юнктура на ключових світових товарних ринках вітчизняного експорту (зокрема, ринку чорних металів), розширення торговельного співробітництва з країнами ЄС та зростання економік основних торговельних партнерів України. Починаючи з IV кварталу 2018 року темпи зростання промислового виробництва в Україні уповільнились: стримували динаміку розвитку реального сектору зниження світових цін на продукти харчування (передусім, олію та цукор), а також транспортно-логістичні проблеми, в тому числі через ескалацію конфлікту з РФ в Азовському морі. При цьому зберігались негативні фактори, що впливали на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, на їх зовнішньоекономічну діяльність протягом попередніх чотирьох років: збільшення вартості енергоресурсів, зростання цін на сировину, матеріали, товари, складність отримання кредитних ресурсів. Промисловий комплекс Івано-Франківська (з огляду на його диверсифікацію за галузями та підприємствами й орієнтацію переважно на кінцевого споживача), на відміну від промисловості в інших регіонах країни, менше залежить від впливу негативних чинників, що обмежують розвиток галузі. Як і в попередніх періодах, вплив негативних економічних чинників в країні на результати діяльності основних

підприємств промислового комплексу Івано-Франківська та, відповідно, обсяги надходжень податків та зборів до бюджету міста був помірним.

Зважаючи на широкий асортимент продукції, що виготовляють підприємства міста, а також успішний результат заходів з розширення ринків збуту, обсяги реалізації продукції промислового комплексу міста Івано-Франківська в цілому зростали. За підсумками 2018 року підприємствами міста («основне коло») було реалізовано промислової продукції на майже 13,7 млрд. грн., що на 25% більше за відповідний показник 2017 року, але у розрахунку на 1 мешканця міста на 12% менше аналогічного показника по країні (у 2017 році – менше на 16,5%).

Загалом міська економіка значною мірою залучена до зовнішньоекономічних процесів. Не зважаючи на те, що дві третини експортних поставок міста складає продукція машинобудування (механічні та електричні машини), чутливість підприємств міста до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є помірною. Це забезпечується достатньою диверсифікацією ринків збуту та орієнтацією міських підприємств-експортерів переважно на ринки країн Європи. Протягом 2018 року зовнішньоторговельний товарооборот у м. Івано-Франківську зменшився до показника у 2017 році передусім внаслідок зменшення обсягів експорту продуктів рослинного походження. Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств Івано-Франківська склав 468,5 млн. доларів США, що в розрахунку на 1 мешканця на 17,5% менше середнього показника по країні.

Зважаючи на збереження стабільної внутрішньополітичної ситуації в регіоні, у м. Івано-Франківську, як і в попередні періоди, зберігається сприятливий інвестиційний клімат. Основними напрямками інвестування залишаються підприємства переробної промисловості, оптової та роздрібною торгівлі, будівельна діяльність. Протягом 2018 року обсяги прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста, майже не змінилися. З початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 491,6 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що в розрахунку на одного мешканця майже в 2,5 рази більше за середній показник по країні. Переважний обсяг інвестицій (96,5% загального обсягу акціонерного капіталу) надійшов з країн ЄС.

Інвестиційна активність на території міста Івано-Франківськ значною мірою визначається підприємствами промислового комплексу. При цьому значну роботу в напрямку покращення інвестиційного клімату проводить влада міста. Обсяги капітальних інвестицій на території м. Івано-Франківська протягом 2017-2018 рр. зростали. Загальна сума капіталовкладень, освоєних протягом 2018 року на об'єктах міста за рахунок усіх джерел фінансування, склала 3 364,8 млн. грн., що на 20% більше, ніж у 2017 році, та в розрахунку на 1 мешканця на 6% менше середнього показника по країні. У 2018 році було продовжено реалізацію проектів за участю міської влади.

Динаміка розвитку будівельної галузі країни та міста Івано-Франківськ протягом 2018 року була позитивною. В 2018 році відбулося зростання виконаних підприємствами міста обсягів будівельних робіт – у фактичних цінах обсяги будівельних робіт у 1,7 рази перевищили аналогічний показник 2017 року, у порівнянних цінах (із коригуванням на індекс інфляції) – на 11,5%. Івано-Франківськ

залишається одним із лідерів серед вітчизняних міст з точки зору розвитку будівельної галузі та житлового будівництва. У розрахунку на 1 000 осіб наявного населення обсяги введеного в експлуатацію житла в місті, як і в попередніх періодах, суттєво перевищують відповідний показник по країні в цілому.

Комунальна власність та комунальне господарство

Житлово-комунальному господарству м. Івано-Франківська, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду та будівель бюджетних установ), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства та приділяє особливу увагу інвестиційним програмам та програмам розвитку міжнародного співробітництва, в тому числі з міжнародними фінансовими інституціями.

Виконавчим комітетом Івано-Франківської міської ради проводиться цінова політика та здійснюється регулювання тарифів на житлово-комунальні послуги у м. Івано-Франківську. Протягом 2018 року періоду за рішеннями виконкому вводились нові тарифи на послуги з утримання будинків та прибудинкових територій за двома постачальниками послуг. Також відповідно до постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, вводились нові тарифи на водопостачання та водовідведення, а також централізоване опалення та гаряче водопостачання за одним із надавачів послуг.

Протягом 2018 року рівень проплати населенням рахунків за надані житлово-комунальні послуги погіршився, що призвело до зростання боргу. Загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги (без урахування послуг із постачання електричної енергії та газопостачання) у розрахунку на 1 мешканця відповідав помірному рівню боргу.

Івано-Франківська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади м. Івано-Франківська перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом аналізованого періоду зросла площа приватизованих об'єктів комунальної власності, а також площа проданих земельних ділянок. Рейтингове агентство вважає, що активний продаж об'єктів права комунальної власності може в подальшому суттєво обмежити як обсяги надходжень до бюджету розвитку (доходи від операцій з капіталом – вичерпний ресурс), так і доходів загального фонду від оренди землі та майна. Загалом, за результатами 2018 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 7,8%, що на 0,2 в. п. більше у порівнянні з аналогічним показником 2017 року.

Бюджет міста

Бюджет м. Івано-Франківська – бюджет місцевого самоврядування. Івано-Франківськ є містом обласного значення, зведений бюджет якого включає міський бюджет та 5 сільських бюджетів. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. У місті Івано-Франківську забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету м. Івано-Франківська формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Динаміка доходної частини бюджету міста Івано-Франківська (без урахування трансфертів) протягом 2012-2018 рр. була позитивною, а темпи її зростання в усіх зазначених періодах (крім 2012 року) перевищували відповідні показники в середньому по місцевих бюджетах. Рівень бюджетної забезпеченості протягом 2015-2018 рр. покращився та перебуває на високому рівні – співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету у 2018 році зросло до 102,4% (у 2017 році – 99%, у 2016 році – 98,5%, у 2015 році – 99,3%).

Протягом усього аналізованого періоду для бюджету міста Івано-Франківська характерним є низький рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду, суттєва залежність місцевих фінансів від результатів діяльності окремих підприємств відсутня, а чутливість доходної частини бюджету міста до економічних ризиків є помірною. Рівень самостійності бюджету у 2018 році залишався високим, залежність від базової дотації відсутня. Зважаючи на те, що в попередніх бюджетних періодах по місту Івано-Франківськ рівень надходження податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1 мешканця перевищував середній показник по країні, з бюджету міста в 2015-2018 рр. перераховувалась реверсна дотація до державного бюджету. Бюджетом міста на 2019 рік передбачено перерахування реверсної дотації в обсязі 72,7 млн. грн. (на 40,1% більше показника 2018 року).

Бюджет м. Івано-Франківська за результатами виконання в 2018 році, як і в попередньому відповідному бюджетному періоді, мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним фондом (461,8 млн. грн.), показник якого збільшився порівняно із 2017 роком на 9,7%. Це було пов'язано з високими темпами зростання податкових надходжень (податку та збору на доходи фізичних осіб та єдиного податку), а також окремих видів неподаткових надходжень. За спеціальним фондом обсяг операційних доходів перевищив обсяг операційних видатків на 54 млн. грн. (на 33,5% менше, ніж у 2017 році). Бюджет міста за підсумками 2018 року виконано з дефіцитом обсягом 172,6 млн. грн., у тому числі дефіцит спеціального фонду склав 611,7 млн. грн., загальний фонд виконано з профіцитом обсягом 439,1 млн. грн. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку, а

також внутрішні та зовнішні запозичення (випуск облігацій внутрішньої місцевої позики та надходження кредитних коштів від НЕФКО).

Ліквідність бюджету міста за результатами 2015-2018 рр. перебувала на помірному рівні за загальним фондом та на високому рівні за спеціальним фондом. У 2018 році показники ліквідності за загальним фондом знизились, але були достатніми. Станом на 01.01.2019 р. кредиторська заборгованість бюджетних установ за спеціальним фондом була відсутня. При цьому станом на 01.01.2019 р. утворився суттєвий обсяг боргу за загальним фондом, а співвідношення обсягу кредиторської заборгованості бюджетних установ за загальним фондом до видатків за 2018 рік перебувало на помірному рівні. Зважаючи на достатні показники ліквідності, до бюджету міста протягом 2015-2018 рр. не залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів за загальним фондом.

Протягом 2018 року до доходної частини бюджету міста надійшло 2 882,5 млн. грн., що на 9,2% більше, ніж обсяг відповідних надходжень 2017 року. Основними джерелами формування доходної бази бюджету м. Івано-Франківська залишалися податкові надходження та трансферти з державного бюджету. Зважаючи на збереження позитивної динаміки зростання міської економіки обсяги надходжень за переважною більшістю джерел наповнення бюджету міста зростали, проте рівень виконання річного плану за доходами загального фонду у 2018 році був низьким. За спеціальним фондом рівень виконання річного плану в цілому був високим. Уточнений річний план за доходами в цілому було виконано у 2018 році на 93,4%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду бюджету міста виконані на 92,7%, спеціального фонду – на 106,6%.

Обсяг видаткової частини бюджету міста Івано-Франківськ за результатами 2018 року становив 3 047,3 млн. грн. та збільшився на 14,1% проти попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2018 рік план за видатками бюджету було виконано на 85,6%. Основним напрямом видатків бюджету залишається фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства та будівництва. Починаючи з 01.01.2015 р. дві найбільші за обсягами видатків галузі бюджетної сфери (освіта та охорона здоров'я) фінансуються як за рахунок доходів бюджету міста, так і відповідних субвенцій з державного бюджету. При цьому частка міста в сумарному обсязі фінансування зазначених галузей залишається суттєвою. Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією характеризується збереженням високої питомої ваги капітальних видатків – 23,2% (21,1% у 2017 році).

Протягом 2018 року з бюджету міста фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Івано-Франківської міської ради та спрямовувались кошти на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод. При цьому питома вага видатків на обслуговування боргу у видатках загального фонду бюджету Івано-Франківської міської ради (без врахування реверсної дотації та надходжень всіх субвенцій крім освітньої та медичної) становила 1,2% відповідно до фактичних річних показників, тобто не перевищувала встановлені Бюджетним кодексом України норми.

Міський бюджет на 2019 рік

Міський бюджет м. Івано-Франківська на 2019 рік було затверджено 14.12.2018 р. Доходну частину міського бюджету м. Івано-Франківська на 2019 рік затверджено у обсязі 3 007,25 млн. грн., видаткову – в обсязі 3 545,2 млн. грн. Протягом поточного року до показників міського бюджету вносились зміни. З урахуванням змін, внесених у січні-березні поточного року, обсяг доходів міського бюджету було збільшено до 3 011,84 тис. грн., видатків – до 3 722,89 тис. грн. У 2019 році м. Івано-Франківськ має статус міста-донора та перераховує реверсну дотацію до державного бюджету – 72,7 млн. грн. (51,9 млн. грн. у 2018 році).

Основними джерелами доходної частини міського бюджету м. Івано-Франківська у 2019 році є податок та збір на доходи фізичних осіб, податок на майно (в тому числі орендна плата за землю та земельний податок з юридичних та фізичних осіб), єдиний та акцизний податки, а також трансферти. Податкові надходження міського бюджету було затверджено (з урахуванням змін) в обсязі на 27,2% більше від фактичних відповідних показників у 2018 році. Такий суттєвий приріст планується забезпечити передусім за рахунок збільшення надходжень податку на доходи фізичних осіб (на 31,7% до фактичного показника надходжень податку у 2018 році). Слід зауважити, що в I кварталі 2019 року до міського бюджету м. Івано-Франківська надійшло на 27% більше податку на доходи фізичних осіб, ніж у I кварталі 2018 року.

Міський бюджет м. Івано-Франківська на 2019 рік затверджено з профіцитом загального фонду обсягом 629,07 млн. грн. (напрямок використання – передача коштів до бюджету розвитку), та дефіцитом обсягом 5,78 млн. грн., джерелом покриття якого є залишки бюджетних коштів. Спеціальний фонд бюджету міста затверджено з дефіцитом у сумі 1 441,4 млн. грн., джерелом покриття якого є кошти, що передаються із загального фонду, запозичення до бюджету розвитку та залишки бюджетних коштів, та профіцитом обсягом 105,5 млн. грн. (напрямок використання – часткове погашення випуску облігацій місцевої позики 2018 року та кредитів від НЕФКО).

Боргові зобов'язання

Боргова політика Івано-Франківської міської влади визначається потребою в залученні додаткового фінансування для реалізації проєктів з відновлення міської інфраструктури. Станом на 01.01.2019 р. прямі боргові зобов'язання міста склалися з кредитів, залучених від міжнародних фінансових організацій на впровадження інфраструктурних проєктів, заборгованості за середньостроковими позичками, залученими з єдиного казначейського рахунку у попередніх бюджетних періодах та запозиченням, здійсненим у 2018 році у формі облігацій внутрішньої місцевої позики. Пряме боргове навантаження перебувало на помірному рівні – співвідношення обсягу прямого боргу до фактичного обсягу доходів бюджету міста у 2018 році без врахування трансфертів становило 19,6%. Консолідоване боргове навантаження також залишається помірним. Станом на 01.01.2019 р. консолідований борг м. Івано-Франківська складав 618,3 млн. грн. (без урахування

простроченої кредиторської заборгованості комунальних підприємств), у тому числі:

- 319,5 млн. грн. – прямий борг Івано-Франківської міської ради (без урахування середньострокових позик, залучених у попередні бюджетні періоди з єдиного казначейського рахунку);
- 8,5 млн. грн. – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ;
- 290,3 млн. грн. – фактичний обсяг гарантованого міською радою боргу (у гривневому еквіваленті станом на дату складання звітності) за отриманими КП «Івано-Франківськводокотехпром» та ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго» кредитними коштами від міжнародних фінансових організацій.

Зважаючи на нестабільну ситуацію на валютному ринку країни та зниження курсу гривні до основних світових валют чутливість бюджету міста до валютних ризиків через значний обсяг місцевих гарантій, наданих за кредитами міжнародних фінансових організацій, номінованих в іноземній валюті, залишається суттєвою. Частково зменшують ризики довгостроковий період погашення основної суми боргу за угодами про субкредитування та відсутність пікових навантажень.

На даний час міською владою ведеться робота щодо залучення кредитних та грантових ресурсів для реалізації спільних проектів з міжнародними фінансовими організаціями, а також планується розміщення нового випуску облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 500 млн. грн. Відповідно очікується, що боргове навантаження зросте до високого рівня.

1. Соціально-економічний розвиток та потенціал міста

Економічний потенціал Івано-Франківська характеризується багатогалузевою промисловістю, розвиненою комунальною та транспортною інфраструктурою. Місто має широку мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Основними галузями економіки міста є промисловість, туризм, будівництво, транспорт і зв'язок. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності достатній, залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності окремих провідних підприємств чи груп компаній або підприємств однієї галузі невисока. Відповідно, чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків залишається помірною.

Провідні позиції у наповненні місцевого бюджету шляхом відрахування обов'язкових податків та зборів належать підприємствам енергетичного комплексу, машинобудування, закладам освіти, установам державного управління, фінансової сфери, транспорту, торгівлі, транспорту.

Протягом 2014-2016 рр. на економіку українських міст та їх фінансовий стан негативно впливали складна ситуація в економіці країни та зростання інфляційного тиску, що призвело до зниження реальних доходів підприємств і громадян. Починаючи з II половини 2016 року після тривалої рецесії спостерігалось поступове відновлення темпів зростання економіки та уповільнення інфляційних процесів унаслідок стриманої монетарної та фіскальної політики, а також завдяки сприятливій динаміці світових цін на сировину та стабілізації інфляційних очікувань. У 2017 році та січні-вересні 2018 року мало місце зростання інвестицій та приватного споживання, спостерігалось збільшення обсягів виконання будівельних робіт. У цей період під впливом сприятливої цінової кон'юнктури на ключових світових товарних ринках вітчизняного експорту (зокрема, ринку чорних металів, пшениці та кукурудзи) та розширення торговельного співробітництва з країнами ЄС у промисловості спостерігалось збільшення обсягів виробництва в машинобудуванні, хімічній промисловості, металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів, позитивну динаміку зберігали також галузі споживчого спрямування.

Починаючи з IV кварталу 2018 року темпи економічного зростання уповільнились. За результатами 2018 року стримували динаміку розвитку реального сектору зниження світових цін на продукти харчування, які є предметом експорту вітчизняних підприємств, а також транспортно-логістичні проблеми, в тому числі через ескалацію конфлікту з РФ в Азовському морі. За підсумками минулого року в цілому мало місце зростання обсягів промислового виробництва в добувній промисловості та енергетиці, тоді як темпи приросту в переробній промисловості помітно уповільнилися внаслідок зменшення обсягів виробництва у харчовій промисловості та уповільнення приросту виробництва металургійного та машинобудівного комплексів.

На подальший розвиток вітчизняної економіки можуть вплинути: сповільнення розвитку світової економіки на фоні посилення політики протекціонізму з боку США, загроза ескалації бойових дій на сході, міграційні процеси, відсутність

переміщення вантажів через лінію зіткнення у межах Донецької та Луганської областей, обмеження на транзит українських товарів через територію Російської Федерації, а також посилення політичних ризиків під час президентських та напередодні парламентських виборів. У 2019 році зберігаються також негативні чинники, що впродовж попередніх років обмежували економічний розвиток та стан фінансового ринку країни, що у свою чергу негативно впливало на потенціал зростання та платоспроможність економічних суб'єктів.

Рівень соціально-економічного розвитку та інвестиційний потенціал міста, як і в попередніх періодах, були високі. За результатами 2018 року динаміка більшості показників, що характеризують стан міської економіки та рівень ділової активності, була позитивною, що було забезпечено, в тому числі, завдяки успішній політиці із залучення інвестицій, відкриттю нових підприємств та розширенню виробництва й кількості робочих місць на вже працюючих підприємствах, розширенню ринків збуту продукції, що виробляють підприємства міста. Окремі основні показники, що характеризують стан місцевої економіки (рівень зайнятості, обсяг капітальних інвестицій, обсяг прямих іноземних інвестицій, роздрібний товарооборот та обсяг введеного в експлуатацію житла) у розрахунку на 1 мешканця суттєво перевищували відповідні середні показники по країні.

1.1. Населення, трудові ресурси та ринок праці

За чисельністю населення Івано-Франківськ належить до середніх міст України. Демографічна ситуація м. Івано-Франківська протягом 2018 року характеризувалась зростанням чисельності населення передусім за рахунок позитивного сальдо міграції. Крім того, протягом тривалого періоду сальдо природного приросту мешканців міста також має позитивне значення. Станом на 01.01.2019 р. чисельність наявного населення в м. Івано-Франківську та селах, підпорядкованих міськраді, становила 260,1 тис. мешканців – на 3,1 тис. осіб більше, ніж на початок минулого року (Таблиця 1.1).

Таблиця 1.1. Динаміка показників демографічних процесів у м. Івано-Франківську та в Україні, тис. осіб

Показник	2015	2016	2017	2018
Місто				
Чисельність наявного населення станом на кінець періоду, тис. осіб	251,5	254,5	257,5	260,6
Природний приріст населення, тис. осіб	0,41	0,41	0,91	0,07
Механічний приріст населення, тис. осіб	3,31	2,63	2,03	3,06
Україна*				
Чисельність наявного населення станом на кінець періоду, тис. осіб	42 760,5	42 584,5	42 386,4	42 153,2
Природний приріст населення, тис. осіб	-183,01	-186,59	-210,14	-251,79
Механічний приріст населення, тис. осіб	14,23	10,62	12,00	18,59

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерела: Державна служба статистики України, Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Збереження позитивного сальдо міграційного приросту мешканців міста покращує забезпеченість ринку праці Івано-Франківська трудовими ресурсами. Одночасно відбувається подальше збільшення кількості робочих місць за рахунок відкриття нових підприємств та розширення виробництва на діючих підприємствах. Позитивно на посилення міграційних процесів в місті впливають вищі, ніж в багатьох інших містах України, рівень комфорту для проживання, рівень соціального благополуччя мешканців міста та сприятливий політичний клімат.

Зважаючи на структуру економіки Івано-Франківська, ринок праці міста помірно диверсифікований як за видами економічної діяльності, так і за основними роботодавцями. Питома вага найбільших роботодавців (ДП ВО «Карпати», ПАТ «Прикарпаттяобленерго», Івано-Франківський національний медичний університет, Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника та ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго») не перевищувала 5% середньо-облікової чисельності штатних працівників. Значна частина мешканців міста зайнята також на регіональній філії «Львівська Залізниця» ПАТ «Укрзалізниця». При цьому, залежність від діяльності одного підприємства або галузі помірна. Слід зауважити, що трудові ресурси міста є достатньо мобільними та значна чисельність мешканців міста зайнята у малому бізнесі.

Протягом 2014-2016 рр. під впливом рецесивних тенденцій в економіці України ситуація на ринку праці країни була складною. Натомість у 2017-2018 рр. мало місце поступове відновлення попиту на робочу силу, що було забезпечено поживанням економічної активності, поліпшенням фінансових результатів та ділових очікувань підприємств, а також посиленням міграційних процесів. При цьому попит на ринку праці не був задоволений пропозицією, що було зумовлено як демографічними факторами (скороченням чисельності економічно активного населення), так і збереженням регіональних та кваліфікаційних диспропорцій на ринку праці, а також посиленням міграційних процесів. За підсумками 2018 року попри зростання кількості вакансій, кількість штатних працівників в країні продовжувала скорочуватись та відбувся її перерозподіл за видами діяльності: збільшилася кількість працівників у торгівлі та будівництві (в тому числі через посилення стимулів до офіційної зайнятості через зміни до пенсійного законодавства), проте скоротилася кількість штатних працівників у промисловості й окремих секторах послуг.

На відміну від загальнодержавних тенденцій, протягом 2016-2018 рр. середньооблікова чисельність штатних працівників у місті Івано-Франківську зростала, а рівень зайнятості населення, як і в попередні періоди, перевищував відповідний показник по країні в цілому. За результатами 2018 року питома вага зайнятих в загальній чисельності наявного населення міста становила 28,2% (18,2% по Україні в цілому). Середньооблікова чисельність штатних працівників міста, за розрахунками агентства³, протягом 2018 року зросла на 3% до 73,4 тис. осіб.

³ у зв'язку із запровадженням нової методології звітування територіальні підрозділи Державної служби статистики надають основні показники статистики праці (середньооблікова чисельність штатних працівників та середньомісячна заробітна плата штатних працівників) окремо за кожний квартал, а розрахунки нарастаючим підсумком (за півріччя або рік) не здійснюють

Таблиця 1.2. Динаміка основних показників ринку праці (без урахування малого бізнесу) в м. Івано-Франківську та в Україні

Показники	2015	2016	2017	2018
Місто				
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	69,6	69,8	71,6*	73,4*
Темпи росту за останній період, %	94,7	100,2	102,6*	103,0*
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників (без урахування малого бізнесу) у загальній чисельності наявного населення, %	27,7	27,4	27,8	28,2
Україна**				
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	8 064,7	7 868,1	7 679,0	7 661,0
Темпи росту за останній період, %	90,0	97,6	97,6	99,8
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників у загальній чисельності наявного населення, %	18,9	18,5	18,1	18,2

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Івано-Франківській області, що надаються окремо за кожний квартал

** дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерела: Державна служба статистики України, Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Івано-Франківська протягом 2014-2016 рр. були високими та в цілому відповідали аналогічним показникам по країні. Високі темпи зростання заробітної плати у 2017 році були зумовлені суттєвим збільшенням рівня мінімальної заробітної плати відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік». За результатами 2017 року, рівень оплати праці збільшився на 42%, тоді як по країні приріст становив 37,1% до відповідного показника 2016 року. Випереджаючі темпи зростання рівня оплати праці в місті зумовлені значною питоною вагою у показниках ринку праці бюджетної сфери – саме в цій сфері оплата праці найбільше залежить від динаміки мінімальної заробітної плати. У 2018 році середньомісячна заробітна плата працівників міста зростала, але нижчими ніж у попередніх періодах темпами, зважаючи на більш повільну динаміку зростання мінімальної заробітної плати.

Розмір середньомісячної заробітної плати штатних працівників у 2018 році за розрахунками агентства становив 7 697,7 грн., що перевищує середньообласний показник, проте на 13,2% нижче середнього значення по країні (у 2017 році – нижче на 12,7%). При цьому у IV кварталі 2018 року середньомісячна зарплата складала 8 227 грн. (на 3,8% вище середнього рівня по регіону, проте на 14,7% менше середнього показника по Україні).

Таблиця 1.3. Динаміка показників заробітної плати у м. Івано-Франківську та в Україні

Показники	2015	2016	2017	2018
Місто				
Середньомісячна заробітна плата, грн.	3 497,0	4 371,0	6 205,6*	7 697,7*
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати за останній період, %	119,8	125,0	142,0*	124,1*
Заборгованість за виплатою заробітної плати на кінець періоду, млн. грн.	3,1	4,8	17,0	16,1
Середньомісячний ФОП, млн. грн.	243,4	304,9	444,2	565,1
Співвідношення обсягу заборгованості за заробітною платою до середньомісячного фонду оплати праці, %	1,3	1,6	3,8	2,8
Україна**				
Середньомісячна заробітна плата, грн.	4 195,0	5 183,0	7 104,0	8 865,0
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати за останній період, %	120,5	123,6	137,1	124,8
Заборгованість за виплатою заробітної плати на кінець періоду, млн. грн.	1 880,8	1 791,0	2 368,4	1 455,7
Середньомісячний ФОП, млн. грн.	33 831,4	40 780,4	54 551,6	67 914,8
Співвідношення обсягу заборгованості за заробітною платою до середньомісячного фонду оплати праці, %	5,6	4,4	4,3	2,1

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Івано-Франківській області, що надаються окремо за кожний квартал

** дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерела: Державна служба статистики України, Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Слід зазначити, що темпи зростання надходжень податку на доходи фізичних осіб протягом 2016 та 2017 років були дуже високими (160,3% та 143,2% відповідно), зважаючи на позитивну динаміку зростання кількості зайнятих та збереження високих темпів зростання рівня оплати праці в місті. В 2018 року обсяг надходжень податку також зростає, але нижчими темпами – темп росту до відповідного показника у 2017 році становив 124%, річний план на 2018 рік виконано на 85,1%.

Протягом 2018 року відбувалося зменшення обсягу несплаченої заробітної плати працівникам підприємств міста. Сума боргу станом на 01.01.2019 р. становила 16,1 млн. грн., співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці протягом минулого року зменшилось до 2,8%, що відповідає помірному рівню заборгованості. Переважний обсяг боргу (83,3%) припадає на підприємства-банкрути. Серед економічно активних підприємств основними боржниками з виплати заробітної плати є ПрАТ «Івано-Франківський локомотиворемонтний завод» (сума боргу – 0,5 млн. грн., причина – брак обігових коштів через відсутність замовників) та ДП «Івано-Франківський комбінат хлібопродуктів» (сума боргу 1,5 млн. грн., причина – рахунки підприємства заблоковані Державною виконавчою службою).

За чисельністю населення (260,6 тис. мешканців станом на 01.01.2019 р.) Івано-Франківськ відноситься до середніх міст України. Демографічна ситуація м. Івано-Франківська протягом 2018 року характеризувалась зростанням чисельності населення передусім за рахунок позитивного сальдо міграції. Крім того, протягом тривалого періоду сальдо природного приросту мешканців міста також має позитивне значення. Збереження позитивного сальдо міграційного приросту мешканців міста покращує забезпеченість ринку праці Івано-Франківська трудовими ресурсами. Зважаючи на структуру економіки Івано-Франківська, ринок праці міста достатньо диверсифікований як за видами економічної діяльності, так і за основними роботодавцями. Трудові ресурси міста є достатньо мобільними, значна чисельність мешканців зайнята у малому бізнесі. На відміну від загальнодержавних тенденцій три роки поспіль середньооблікова чисельність штатних працівників міста зростала, а рівень зайнятості населення, як і в попередні періоди, суттєво перевищував відповідний показник по країні в цілому.

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Івано-Франківська протягом 2015-2017 рр. були високими й значною мірою були забезпечені поетапним зростанням мінімальної заробітної плати та здійсненням індексації заробітної плати згідно з чинним законодавством, а також покращенням результатів фінансово-економічної діяльності підприємств міста. У 2018 році середньомісячна заробітна плата працівників міста зростала, але нижчими ніж у попередніх періодах темпами, зважаючи на більш повільну динаміку зростання мінімальної заробітної плати. Розмір середньомісячної заробітної плати штатних працівників у 2018 році за розрахунками агентства становив 7 697,7 грн., що перевищує середньообласний показник, проте на 13,2% нижче середнього значення по країні (у 2017 році – нижче на 12,7%). При цьому у IV кварталі 2018 року середньомісячна зарплата складала 8 227 грн. (на 3,8% вище середнього рівня по регіону, проте на 14,7% менше середнього показника по Україні). Зростання рівня номінальної заробітної плати та зростання середньооблікової чисельності зайнятих позитивно впливало на динаміку надходжень податку на доходи фізичних осіб, обсяг якого збільшився в 2018 році на 24% до відповідного показника 2017 року.

Протягом 2018 року відбулося зменшення обсягу невикраденої заробітної плати працівникам підприємств міста, співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці становило 2,8%, що відповідає помірному рівню заборгованості. Переважний обсяг боргу припадав на підприємства-банкрути.

1.2. Промисловість

Господарський комплекс м. Івано-Франківська достатньо диверсифікований за видами економічної діяльності, при цьому промисловість займає важливе місце у місцевій економіці як з точки зору формування та розвитку ринку праці, так і наповнення бюджетів усіх рівнів шляхом сплати податкових платежів. Івано-

Франківськ входить до числа найбільш промислово розвинених міст західного регіону України. На промислові підприємства міста (разом великі, середні та малі підприємства) припадає близько половини загальнообласного обсягу реалізації промислової продукції. При цьому питома вага підприємств міста, що відносяться до основного кола статистичної звітності (великі та середні), у загальнообласному обсязі реалізації продукції хоча й скорочується третій рік поспіль, але також залишається суттєвою – 19,3% у 2018 році (у 2017 році – 23,1%).

Ситуація в промисловому комплексі країни впродовж 2016-2017 рр. характеризувалася поступовим відновленням обсягів промислового виробництва за окремими галузями. Спостерігалось збільшення обсягів виробництва в машинобудуванні, хімічній промисловості, у металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів, що майже повністю компенсувало падіння випуску в добувній промисловості та виробництві електроенергії (тепловими станціями) внаслідок розриву виробничо-логістичних зв'язків з неконтрольованими територіями у першій половині 2017 року. Крім того, позитивну динаміку зберігали галузі споживчого спрямування – харчова промисловість та текстильне виробництво, внаслідок певного розширення споживчого попиту домогосподарств. У 2018 році на розвиток промислового комплексу позитивно впливали: сприятлива цінова кон'юнктура на ключових світових товарних ринках вітчизняного експорту (зокрема, ринку чорних металів), розширення торговельного співробітництва з країнами ЄС та зростання економік основних торговельних партнерів України. Починаючи з IV кварталу 2018 року темпи зростання промислового виробництва уповільнились. За результатами 2018 року стримували динаміку розвитку реального сектору проведення планових ремонтів на більшості металургійних комбінатів, зниження світових цін на продукти харчування (передусім, олію та цукор), транспортно-логістичні проблеми, в тому числі через ескаляцію конфлікту з РФ у Азовському морі. За підсумками минулого року в цілому по Україні мало місце зростання обсягів промислового виробництва в добувній промисловості та енергетиці (на 2,1% та 2,8% відповідно), тоді як темпи приросту в переробній промисловості помітно уповільнилися (до 0,2%) внаслідок скорочення обсягів промислового виробництва у харчовій промисловості, уповільнення темпів приросту виробництва металургії та машинобудування.

На відміну від загальнодержавних тенденцій, протягом попередніх трьох років (2015-2017 рр.) у місті відбулось зростання промислового комплексу: були відкриті нові підприємства з іноземними інвестиціями, нарощені виробничі потужності; зросли обсяги реалізації продукції. У 2015 році обсяги реалізації промислової продукції у м. Івано-Франківську зросли майже у 2,4 рази, тоді як у 2016 та 2017 роках динаміка обсягів реалізації уповільнилась (приріст становив 1,6% та 5,6% відповідно), що було зумовлено скороченням обсягів промислового виробництва окремими підприємствами харчової промисловості. За результатами 2018 року підприємствами міста («основне коло») було реалізовано промислової продукції на майже 13,7 млрд. грн., що на 25% більше за відповідний показник 2017 року, але у розрахунку на 1 мешканця міста на 12% менше аналогічного показника по країні (у 2017 році – менше на 16,5%).

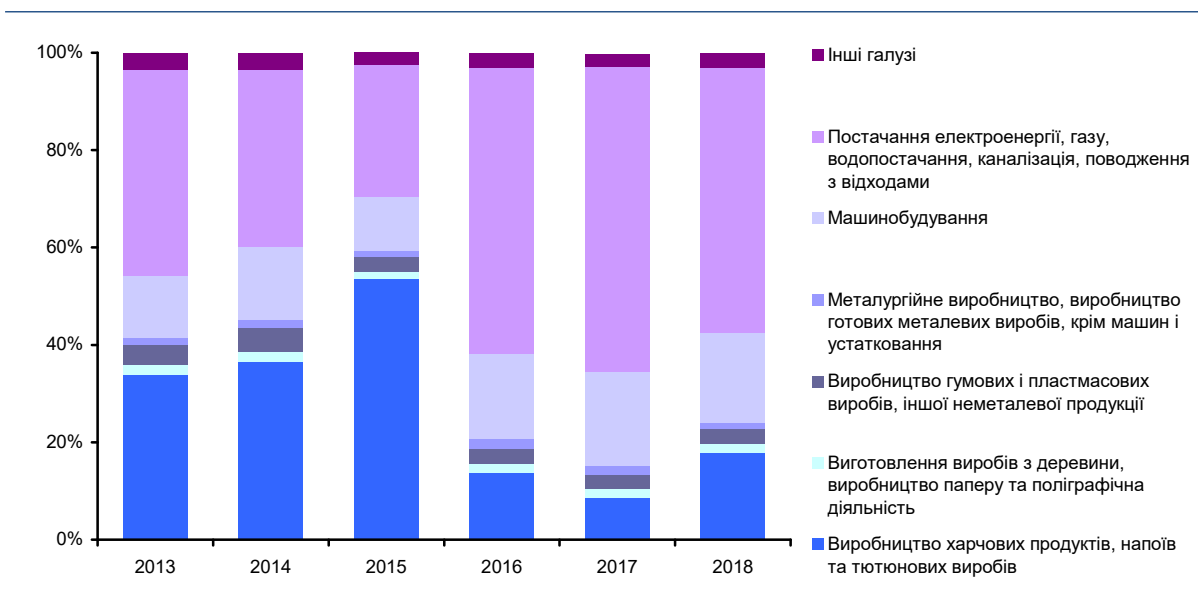
Таблиця 1.4. Динаміка основних показників роботи промисловості у м. Івано-Франківську та в Україні

Показник	2015	2016	2017	2018
Місто				
Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах по місту, млн. грн	10 177,0	10 343,6	10 919,1	13 648,5
Темп росту обсягів реалізації промислової продукції до відповідного попереднього періоду, %	238,7	101,6	105,6	125,0
Середній обсяг реалізації промислової продукції по місту у розрахунку на одного мешканця, грн.	40 462,4	40 636,3	42 408,0	52 372,2
Україна*				
Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах по країні, млн. грн	1 496 013,0	1 767 093,3	2 153 031,3	2 508 579,5
Темп росту обсягів реалізації промислової продукції до відповідного попереднього періоду, %	125,1	118,1	121,8	116,5
Середній обсяг реалізації промислової продукції по Україні в розрахунку на одного мешканця грн.	34 985,9	41 496,2	50 795,3	59 511,0

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерела: Державна служба статистики України, Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Як і раніше, провідними галузями промислового комплексу міста залишалися: машинобудування, харчова промисловість, виробництво іншої неметалевої продукції та постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (Малюнок 1.1).

Малюнок 1.1 Структура промислового комплексу м. Івано-Франківська за основними галузями, %

Джерело: Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Однією з провідних галузей міста залишається машинобудування, на яке припадало 18,5% обсягів реалізації продукції (19,5% у 2017 році). Провідні позиції серед машинобудівних підприємств міста займають ДП ВО «Карпати» (збільшило у 2018 році обсяги реалізації промислової продукції на 4,6%), ТОВ «Тайко Електронікс Юкрейн Лімітед» (приріст 29,5%) та ТОВ «Електролюкс Україна».

Протягом останніх років ситуація на основних машинобудівних підприємствах країни залишалася складною. Зважаючи на широкий асортимент продукції, що виготовляють підприємства міста, а також успішний результат заходів з розширення ринків збуту, вплив негативних чинників на результати діяльності машинобудівного комплексу міста Івано-Франківська був обмеженим. Завдяки розширенню ринків збуту (зокрема, в країни ЄС) та нарощенню виробничих потужностей (у тому числі на ДП ВО «Карпати», що входить до складу Державного концерну «Укроборонпром») обсяг реалізованої промислової продукції галузі зростав. У 2018 році в порівнянні з відповідним показником 2017 року обсяги реалізації зросли на 18,8% (на 19,1% у 2017 році).

Серед галузей переробної промисловості значну питому вагу в загальних обсягах реалізованої промислової продукції утримує харчова промисловість, на яку припадало 17,8% обсягів реалізації продукції (8,7% у 2017 році, 13,7% у 2016 році). За результатами 2017 року мало місце зменшення обсягів реалізованої продукції підприємствами галузі майже на третину внаслідок припинення виробництва на Івано-Франківському ОДОСП (Обласному державному об'єднанні спиртової та лікеро-горілчаної промисловості). У 2018 році підприємства галузі наростили обсяги реалізації майже у 2,6 рази, в тому числі внаслідок низької бази порівняння попереднього року. Зростали обсяги виробництва та реалізації промислової продукції на таких провідних підприємствах галузі, як: ТОВ «Лігос» (на 46,2%), ТДВ «Івано-Франківський хлібокомбінат» (на 11,9%). Підприємства ПАТ «Івано-Франківська харчосмакова фабрика» (на 1,3%), ПАТ ВТКФ «Ласощі», ТДВ «Полонина», ТОВ «Залізнична пекарня» (17,8%).

Протягом 2018 року також зросли обсяги реалізації промислової продукції в таких галузях, як: виготовлення виробів з деревини, текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів, виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції. В енергетичному секторі обсяг реалізованої продукції зріс на 9,1% у порівнянні з 2017 роком, що переважно було зумовлено подальшим переглядом тарифів та зростанням вартості імпортованих енергоносіїв.

Як і в попередні періоди, вплив негативних економічних чинників в країні на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу міста Івано-Франківська та, відповідно, обсяги надходжень податків та зборів до бюджету міста був помірним. Динаміка доходної частини бюджету міста була позитивною, окремі основні промислові підприємства суттєво збільшили обсяги перерахування коштів податку на доходи фізичних осіб, у тому числі: ДП ВО «Карпати» (на 12,8%), ТДВ «Івано-Франківський хлібокомбінат» (на 27,9%), ТОВ «Тайко Електронікс Юкрейн Лімітед» (на 48,8%), ПАТ «Прикарпаттяобленерго» (на 50,8%).

Господарський комплекс м. Івано-Франківська достатньо диверсифікований за видами економічної діяльності, при цьому промисловість займає важливе місце у місцевій економіці як з точки зору формування та розвитку ринку праці, так і наповнення бюджетів усіх рівнів шляхом сплати податкових платежів. Як і раніше, провідними галузями промислового комплексу міста залишалися: постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, машинобудування, харчова промисловість та виробництво іншої неметалевої продукції.

У 2018 році на розвиток промислового комплексу країни позитивно впливали: сприятлива цінова кон'юнктура на ключових світових товарних ринках вітчизняного експорту (зокрема, ринку чорних металів), розширення торговельного співробітництва з країнами ЄС та зростання економік основних торговельних партнерів України. Починаючи з IV кварталу 2018 року темпи зростання промислового виробництва в Україні уповільнились: стримували динаміку розвитку реального сектору зниження світових цін на продукти харчування (передусім, олію та цукор), а також транспортно-логістичні проблеми, в тому числі через ескалацію конфлікту з РФ в Азовському морі. При цьому зберігались негативні фактори, що впливали на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, на їх зовнішньоекономічну діяльність протягом попередніх чотирьох років: збільшення вартості енергоресурсів, зростання цін на сировину, матеріали, товари, складність отримання кредитних ресурсів. Промисловий комплекс Івано-Франківська (з огляду на його диверсифікацію за галузями та підприємствами й орієнтацію переважно на кінцевого споживача), на відміну від промисловості в інших регіонах країни, менше залежить від впливу негативних чинників, що обмежують розвиток галузі. Як і в попередніх періодах, вплив негативних економічних чинників в країні на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу Івано-Франківська та, відповідно, обсяги надходжень податків та зборів до бюджету міста був помірним.

Зважаючи на широкий асортимент продукції, що виготовляють підприємства міста, а також успішний результат заходів з розширення ринків збуту, обсяги реалізації продукції промислового комплексу міста Івано-Франківська в цілому зростали. За підсумками 2018 року підприємствами міста («основне коло») було реалізовано промислової продукції на майже 13,7 млрд. грн., що на 25% більше за відповідний показник 2017 року, але у розрахунку на 1 мешканця міста на 12% менше аналогічного показника по країні (у 2017 році – менше на 16,5%).

1.3. Зовнішньоекономічна діяльність

Міська економіка значною мірою залучена до зовнішньоекономічних процесів. Важливим фактором помірної чутливості економіки м. Івано-Франківська до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є орієнтація міських підприємств-експортерів переважно на ринки країн Європи.

Протягом останніх років на динаміку зовнішньої торгівлі товарами підприємств України впливало зниження зовнішнього попиту на продукцію внаслідок зміни кон'юнктури світового ринку, а також труднощі з реалізацією на традиційних ринках збуту, в тому числі внаслідок припинення співробітництва України з Російською Федерацією у воєнній сфері та введення обмежень з боку Російської Федерації на поставки продукції українських підприємств. Одночасно девальвація гривні та скорочення купівельної спроможності українців негативно позначилося й на обсязі імпорту. Позитивна динаміка імпорту була забезпечена переважно зростанням світових цін на енергоносії на тлі дефіциту вугілля на внутрішньому

ринку та зростанням обсягів закупівлі природного газу. Протягом I-III кварталів 2018 року зовнішні умови для української економіки були сприятливими, завдяки зростанню світової економіки та позитивній ціновій кон'юктурі на світових товарних ринках, що позначилося й на динаміці експорту товарів в зазначеному періоді. У IV кварталі 2018 року ціни на світових товарних ринках на товари українського експорту (зернові та залізну руду) знижувалися, нівелювавши зростання, що спостерігалось протягом року. Крім того, на обсяги зовнішньої торгівлі (передусім експортних поставок) значною мірою вплинули транспортно-логістичні проблеми через ескалацію конфлікту з Російською Федерацією в Азовському морі та введення режиму воєнного стану у 10 областях України, а також у внутрішніх водах Азово-Керченської акваторії з 28.11.2018 р. терміном на 30 днів. Зростання зовнішньоторговельного товарообороту в Україні за результатами 2018 року було значною мірою зумовлено збільшенням обсягів імпорту мінеральних продуктів, зокрема, мінеральних палив, нафти і продуктів її перегонки.

Протягом 2018 року зовнішньоторговельний товарооборот у м. Івано-Франківську зменшився до показника 2017 року передусім внаслідок зменшення обсягів експорту продуктів рослинного походження (у 4,7 рази), крім того несуттєво (на 0,1%) скоротились поставки механічних та електричних машин. При цьому зросли обсяги експорту живих тварин і продуктів тваринного походження (у 2,6 рази), а також деревини та виробів з деревини (на 2%). Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств Івано-Франківська склав 468,5 млн. доларів США, що в розрахунку на 1 мешканця на 17,5% менше середнього показника по країні. (Таблиця 1.5).

Таблиця 1.5 Динаміка показників зовнішньоторговельного обороту товарів підприємств та організацій м. Івано-Франківська та України

Показники	2015	2016	2017	2018
Місто				
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	313,7	571,5	485,2	468,5
Темпи росту зовнішньоторговельного товарообороту, %	72,8	182,2	84,9	96,6
Зовнішньоторговельний товарооборот у розрахунку на 1 мешканця, доларів США	1 247,3	2 245,2	1 884,4	1 797,8
Україна*				
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	75 637,1	75 611,4	92 865,1	104 481,0
Темпи росту зовнішньоторговельного товарообороту, %	69,8	100,0	122,8	112,5
Зовнішньоторговельний товарооборот у розрахунку на 1 мешканця, доларів США	1 768,9	1 775,6	2 190,9	2 478,6

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерела: Державна служба статистики України, Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Дві третини експортних поставок міста склали механічні та електричні машини. Сальдо зовнішньої торгівлі товарами залишалося позитивним, Найважливішими країнами-партнерами з експортних операцій міста були: Румунія (36,3% обсягів експорту), Чехія (17%), Польща (7,6%), Італія (5,5%), Данія (3,9%). Загалом обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу становив 184,6 млн. доларів США (на 5,9% менше, ніж у 2017 році), або 82,3% від загального обсягу експорту підприємств міста. Найбільшими підприємствами-експортерами були

ТОВ «Імперово Фудз», ДП ВО «Карпати», ТОВ «Електролюкс Україна» та ТОВ «Тайко Електронікс Юкрейн Лімітед».

Обсяг зовнішньої торгівлі послугами у 2018 році склав 48,9 млн. дол. США, з яких 86,9% складав експорт послуг, відповідно на імпорт припадало 13,1%. У структурі експорту послуг домінують послуги з переробки матеріальних ресурсів (майже $\frac{3}{4}$ загального обсягу), послуги, пов'язані з подорожами (14%) та транспортні послуги; у структурі імпорту – ділові (37,2%), транспортні послуги (20,5%) та послуги, пов'язані з подорожами (18,7%).

З початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 491,6 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що в розрахунку на одного мешканця майже в 2,5 рази більше за середній показник по країні (Таблиця 1.6).

Таблиця 1.6. Динаміка показників залучення прямих іноземних інвестицій в економіку м. Івано-Франківська та України

Показник	2015	2016	2017	2018
Місто				
Обсяг на кінець періоду, млн. дол. США	464,8	456,3	494,5	491,6
Темп росту за останній період, %	92,1	98,2	108,4	99,4
Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одного мешканця, дол. США	1 848,2	1 792,6	1 920,6	1 886,4
Україна*				
Обсяг на кінець періоду, млн. дол. США	32 122,5	31 230,3	31 606,4	32 291,9
Темп росту за останній період, %	83,7	97,2	101,2	102,2
Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одного мешканця, дол. США	751,2	733,4	745,7	766,1

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерела: Державна служба статистики України, Головне управління статистики в Івано-Франківській області, Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

У 2015-2016 рр. у зв'язку з девальвацією національної валюти та зменшенням вартості акціонерного капіталу в перерахунку на іноземну валюту відбувалося скорочення обсягу прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста. При цьому, зважаючи на збереження стабільної внутрішньополітичної ситуації в регіоні, у м. Івано-Франківську, як і в попередні періоди, зберігався сприятливий інвестиційний клімат. Протягом 2017 року обсяги прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста, зростали, а за результатами 2018 року майже відповідали обсягу станом на початок звітної періоду (зменшення становило 0,4%). Основними напрямками інвестування залишаються підприємства переробної промисловості, оптової та роздрібною торгівлі, будівельна діяльність. Переважний обсяг інвестицій (96,5% загального обсягу акціонерного капіталу) надійшов з країн ЄС.

Загалом міська економіка значною мірою залучена до зовнішньоекономічних процесів. Не зважаючи на те, що дві третини експортних поставок міста складає продукція машинобудування (механічні та електричні машини), чутливість підприємств міста до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є помірною. Це забезпечується достатньою диверсифікацією ринків збуту та орієнтацією міських підприємств-експортерів переважно на ринки країн Європи. Протягом 2018 року зовнішньоторговельний товарооборот у м. Івано-Франківську зменшився до показника у 2017 році передусім внаслідок зменшення обсягів експорту продуктів рослинного походження. Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств Івано-Франківська склав 468,5 млн. доларів США, що в розрахунку на 1 мешканця на 17,5% менше середнього показника по країні.

Зважаючи на збереження стабільної внутрішньополітичної ситуації в регіоні, у м. Івано-Франківську, як і в попередні періоди, зберігається сприятливий інвестиційний клімат. Основними напрямками інвестування залишаються підприємства переробної промисловості, оптової та роздрібною торгівлі, будівельна діяльність. Протягом 2018 року обсяги прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста, майже не змінилися. З початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 491,6 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що в розрахунку на одного мешканця майже в 2,5 рази більше за середній показник по країні. Переважний обсяг інвестицій (96,5% загального обсягу акціонерного капіталу) надійшов з країн ЄС.

1.4. Інвестиційна та будівельна діяльність

Обсяги капітальних інвестицій на території м. Івано-Франківська протягом 2017-2018 рр. зростали. Загальна сума капіталовкладень, освоєних протягом 2018 року на об'єктах міста за рахунок усіх джерел фінансування, склала 3 364,8 млн. грн., що на 20% більше, ніж у 2017 році, та в розрахунку на 1 мешканця на 6% менше середнього показника по країні.

Інвестиційна активність на території міста Івано-Франківська значною мірою визначається підприємствами промислового комплексу. Результатом інвестиційної активності підприємств міста є модернізація, технічне переоснащення та розширення виробництва, а також створення нових робочих місць, що в цілому позитивно впливає на рівень соціально-економічного розвитку міста та обсяги доходної частини місцевого бюджету.

Значну роботу в напрямку покращення інвестиційного клімату проводить влада міста. З метою залучення інвестицій в економіку міста постійно напрацьовуються та вживаються заходи щодо пошуку відповідних земельних ділянок та використання вільних виробничих площ промислових підприємств міста. Здійснюється формування та постійне оновлення пакету інвестиційних пропозицій на території Хриплинської інвестиційно-промислової зони. Щокварталу

оновлюється перелік вільних виробничих площ підприємств міста, а також перелік інвестиційних проектів для потенційних інвесторів на офіційній веб-сторінці міста Івано-Франківська. Проводиться постійний супровід та сприяння в роботі підприємствам з іноземними інвестиціями.

За участі міської влади реалізуються наступні проекти: спільний з Європейським банком реконструкції та розвитку проект «Реконструкція та модернізація системи теплопостачання міста Івано-Франківськ», спільний з МБРР проект «Розвиток міської інфраструктури», а також спільні з Північною екологічною фінансовою корпорацією НЕФКО проекти «Вуличне освітлення у м. Івано-Франківськ» та «Реконструкція та модернізація системи теплопостачання в районі вулиць Довга – Карпатська м. Івано-Франківська» в рамках Програми «Демо-Україна ДН». Крім того, у 2019 році очікується надходження коштів кредиту від НЕФКО для фінансування інвестиційного проекту «Підвищення енергоефективності об'єктів бюджетної сфери міста Івано-Франківськ», а також кредиту від ЄБРР для фінансування інвестиційного проекту «Оновлення тролейбусного парку м. Івано-Франківськ».

Динаміка розвитку будівельної галузі країни та міста Івано-Франківськ протягом 2018 року була позитивною. Основні показники будівельної діяльності в м. Івано-Франківську наведено у таблиці (Таблиця 1.7).

Таблиця 1.7. Динаміка показників будівельної діяльності в м. Івано-Франківську та в Україні

Показники	2015	2016	2017	2018
Місто				
Введення в експлуатацію загальної площі житла, тис. кв. м	398,7	124,7	243,2	89,5
Введення в експлуатацію житла на 1000 осіб наявного населення, кв. м	1 585,1	489,9	944,6	343,5
Обсяг виконаних будівельних робіт, млн. грн.	919,6	1 037,8	1 289,5	2 124,7
Темпи росту обсягу виконаних будівельних робіт до попереднього відповідного періоду (у фактичних цінах), %	145,8	112,9	124,2	164,8
Україна*				
Введення в експлуатацію загальної площі житла, тис. кв. м	11 044,4	9 366,8	10 206,0	8 689,0
Введення в експлуатацію житла на 1000 осіб наявного населення, кв. м	258,3	220,0	240,8	206,1
Обсяг виконаних будівельних робіт, млн. грн.	57 515,0	73 726,9	105 682,8	141 213,1
Темпи росту обсягу виконаних будівельних робіт до попереднього відповідного періоду (у фактичних цінах), %	112,5	128,2	143,3	133,6

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерела: Державна служба статистики України, Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Обсяги виконаних будівельних робіт у 2018 році становили 2 124,7 млн. грн. (71,9% загальнообласного обсягу), що у фактичних цінах у 1,7 рази більше аналогічного показника 2017 року. При цьому індекс будівельної продукції порівняно з 2017 роком у порівняних цінах становив 111,5%.

У 2018 році динаміка введеного в експлуатацію житла уповільнилась: в 2018 році в місті прийнято в експлуатацію 89,5 тис. кв. м загальної площі житла, що становить лише 36,8% відповідних обсягів 2017 року. Проте, як і в попередніх періодах,

Івано-Франківськ залишається одним із лідерів серед вітчизняних міст з точки зору житлового будівництва. В розрахунку на 1 000 осіб наявного населення обсяги введеного в експлуатацію житла в місті суттєво перевищують відповідні показники по країні в цілому. На відміну від багатьох інших вітчизняних міст, в Івано-Франківську значну питому вагу в загальному обсязі введеного до експлуатації житла, поряд з індивідуальним будівництвом, займають багатоквартирні житлові будинки.

Інвестиційна активність на території міста Івано-Франківськ значною мірою визначається підприємствами промислового комплексу. При цьому значну роботу в напрямку покращення інвестиційного клімату проводить влада міста. Обсяги капітальних інвестицій на території м. Івано-Франківська протягом 2017-2018 рр. зростали. Загальна сума капіталовкладень, освоєних протягом 2018 року на об'єктах міста за рахунок усіх джерел фінансування, склала 3 364,8 млн. грн., що на 20% більше, ніж у 2017 році, та в розрахунку на 1 мешканця на 6% менше середнього показника по країні. У 2018 році було продовжено реалізацію проектів за участю міської влади.

Динаміка розвитку будівельної галузі країни та міста Івано-Франківськ протягом 2018 року була позитивною. В 2018 році відбулося зростання виконаних підприємствами міста обсягів будівельних робіт – у фактичних цінах обсяги будівельних робіт у 1,7 рази перевищили аналогічний показник 2017 року, у порівнянних цінах (із коригуванням на індекс інфляції) – на 11,5%. Івано-Франківськ залишається одним із лідерів серед вітчизняних міст з точки зору розвитку будівельної галузі та житлового будівництва. У розрахунку на 1 000 осіб наявного населення обсяги введеного в експлуатацію житла в місті, як і в попередніх періодах, суттєво перевищують відповідний показник по країні в цілому.

2. Комунальна власність та комунальне господарство

2.1. Житлово-комунальне господарство

Розгалужене житлово-комунальне господарство м. Івано-Франківська забезпечує надання комунальних послуг різним групам споживачів. Для житлово-комунального господарства міста характерні проблеми, які в цілому є типовими для переважної більшості міст України, а саме: зношеність житлового фонду та окремих об'єктів інженерної і транспортної інфраструктури; високий рівень зносу комунальних мереж та обладнання, що у свою чергу призводить до суттєвих втрат енергоносіїв; необхідність постійного перегляду тарифів на житлово-комунальні послуги через стрімке зростання цін на енергоресурси та матеріали; наявність заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги.

Міська влада проводить роботу в напрямку покращення стану житлово-комунального господарства міста, відновлення міської інфраструктури, поліпшення надання послуг та зменшення енергоспоживання в бюджетній сфері. Івано-Франківська міська рада була однією із перших в Україні, що приєдналась до ініціативи Європейської Комісії під назвою «Угода мерів щодо сталого енергетичного розвитку і захисту клімату». На сьогодні у місті забезпечено функціонування єдиної автоматизованої системи моніторингу і аналізу споживання енергоносіїв та комунальних послуг закладами бюджетної сфери (до системи залучені 95 закладів освіти, а також 57 будівель закладів охорони здоров'я та культури). Здійснюється постійний моніторинг використання енергоресурсів установами та закладами, які фінансуються з міського бюджету та проводиться щоквартальний аналіз дотримання встановлених лімітів та виконання плану заходів з енергозбереження. У бюджетних закладах міста запроваджено роботу із встановлення засобів дистанційної передачі даних про споживання енергоносіїв та заміни приладів їх обліку на сучасні, що дозволяють автоматизувати збір та передачу цих даних через Інтернет.

Протягом 2018 року з бюджету міста на фінансування галузі «Житлово-комунальне господарство» було перераховано 320,6 млн. грн. (в 1,5 рази більше, ніж у 2017 році). Крім того, виділялись кошти на поповнення статутного капіталу комунальних підприємств міста. З метою реалізації важливих для міста проектів у сферах комунального господарства та енергоефективності Івано-Франківська міська рада співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями щодо залучення кредитних коштів.

Виконавчим комітетом Івано-Франківської міської ради проводиться цінова політика та здійснюється регулювання тарифів на житлово-комунальні послуги у м. Івано-Франківську відповідно до діючої нормативно-правової бази України та в межах повноважень, наданих ст. 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Виконавчим комітетом Івано-Франківської міської ради проводиться цінова політика та здійснюється регулювання тарифів на житлово-комунальні послуги у м. Івано-Франківську. Протягом 2018 року періоду за рішеннями виконкому вводились нові тарифи на послуги з утримання будинків та прибудинкових територій за двома постачальниками послуг. Також відповідно до постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах

енергетики та комунальних послуг, вводились нові тарифи на водопостачання та водовідведення, а також централізоване опалення та гаряче водопостачання за одним із надавачів послуг. У 2015, 2017 та 2018 роках за рахунок відповідних субвенцій з Державного бюджету було здійснено відшкодування заборгованості з різниці у тарифах на послуги підприємств житлово-комунального господарства в обсязі 42,8 млн. грн., 4,3 млн. грн. та 3,9 млн. грн. відповідно. У 2016 році відшкодування заборгованості з різниці в тарифах не здійснювалось.

Протягом 2018 року рівень проплати населенням рахунків за надані житлово-комунальні послуги погіршився, що призвело до зростання боргу. Загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги (без урахування послуг із постачання електричної енергії та газопостачання) у розрахунку на 1 мешканця становив 654,1 грн., що, враховуючи динаміку зростання вартості енергоносіїв протягом останніх трьох років, відповідало помірному рівню боргу.

Житлово-комунальному господарству м. Івано-Франківська, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду та будівель бюджетних установ), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства та приділяє особливу увагу інвестиційним програмам та програмам розвитку міжнародного співробітництва, в тому числі з міжнародними фінансовими інституціями.

Виконавчим комітетом Івано-Франківської міської ради проводиться цінова політика та здійснюється регулювання тарифів на житлово-комунальні послуги у м. Івано-Франківську. Протягом 2018 року періоду за рішеннями виконкому вводились нові тарифи на послуги з утримання будинків та прибудинкових територій за двома постачальниками послуг. Також відповідно до постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, вводились нові тарифи на водопостачання та водовідведення, а також централізоване опалення та гаряче водопостачання за одним із надавачів послуг.

Протягом 2018 року рівень проплати населенням рахунків за надані житлово-комунальні послуги погіршився, що призвело до зростання боргу. Загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги (без урахування послуг із постачання електричної енергії та газопостачання) у розрахунку на 1 мешканця відповідав помірному рівню боргу.

2.2. Комунальна власність міста

Івано-Франківська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. За рішенням ради виконуються усі майнові операції, в тому числі об'єкти права

комунальної власності можуть передаватися у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, надаватися в оренду, продаватися та купуватися, використовуватись як застава. Міська рада вирішує також питання відчуження об'єктів права комунальної власності та визначає доцільність, порядок та умови відчуження. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до місцевого бюджету та спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетом розвитку. У власності територіальної громади м. Івано-Франківська перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Слід зауважити, що активний продаж об'єктів права комунальної власності може в подальшому суттєво обмежити як обсяги надходжень до бюджету розвитку (доходи від операцій з капіталом – вичерпний ресурс), так і доходів загального фонду від оренди землі та майна.

Нерухоме майно

З метою наповнення бюджету розвитку, за рахунок якого здійснюються капітальні вкладення місцевого бюджету, місто щорічно виставляє на приватизацію майно, яке перебуває в комунальній власності. Івано-Франківською міською радою у 2018 році шляхом викупу було приватизовано 14 об'єктів (18 об'єктів у 2017 році). Доходи від приватизації майна становили 25,1 млн. грн. (5,9 млн. грн. у 2017 році).

Таблиця 2.1. Інформація щодо продажу та оренди об'єктів комунальної власності у м. Івано-Франківську

Показник	Од. виміру	2015	2016	2017	2018
Продаж					
Кількість реалізованих об'єктів комунальної власності	шт.	11	4	18	14
Загальна площа об'єктів комунальної власності, що були приватизовані	кв. м	2 196,0	238,3	1 196,06	4 103,10
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	8 230,6	1 906,4	5 890,0	25 084,1
Оренда					
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	12 547,6	12 662,4	13 400,6	14 640,0

Джерело: Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

У 2018 році укладено 30 договорів оренди нежитлових приміщень загальною площею 2,9 тис. кв. м. Загалом за результатами 2018 року до бюджету міста надійшло 14,6 млн. грн. плати за оренду майна, що на 9,2% перевищило обсяг відповідного періоду попереднього року.

Земельні ресурси

Важливим джерелом надходжень до бюджету міста є надходження від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення (в тому числі продажу права оренди) та надання земельних ділянок в оренду. Впродовж 2018 року від продажу земель комунальної власності загальною площею 11,5 га до бюджету міста надійшло 17,7 млн. грн., що на 7,9% менше за відповідний показник 2017 року (Таблиця 2.2).

Таблиця 2.2. Інформація щодо продажу та оренди земельних ділянок у м. Івано-Франківську

Показник	Од. виміру	2015	2016	2017	2018
Продаж					
Кількість реалізованих об'єктів комунальної власності	шт.	24	27	40	27
в т. ч. через аукціони		6	8	10	3
Загальна площа об'єктів комунальної власності, що були приватизовані	га	15,6	7,3	11,1	11,5
в т. ч. через аукціони		0,5	1,1	1,8	0,20
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	18 084,4	18 218,0	19 113,4	17 736,4
Оренда					
Кількість укладених договорів оренди на кінець року	шт.	848	880	825	822
Загальна площа земельних ділянок, що перебувають в оренді	га	192,1	213,0	192,5	227,0
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	45 080,8	62 844,2	65 075,4	70 052,8

Джерело: Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Земельні активи територіальної громади Івано-Франківська залишалися в звітному періоді важливим джерелом наповнення загального фонду місцевого бюджету. У 2018 році 7,4% обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів формували сукупні надходження орендної плати та земельного податку з юридичних та фізичних осіб, 64,1% обсягу яких становила орендна плата. За результатами 2018 року обсяги надходжень орендної плати за землю з юридичних та фізичних осіб в цілому зросли на 7,6%.

З 01.01.2017 р. відповідно до рішення Івано-Франківської міської ради № 215-6 «Про затвердження технічної документації з нормативної грошової оцінки земель м. Івано-Франківська» введено в дію нову нормативну грошову оцінку земель м. Івано-Франківська. Згідно з прийнятим рішенням нормативна грошова оцінка земель становить 233,25 грн. У 2017 та 2018 роках вносились зміни до ставок орендної плати за землю.

Івано-Франківська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади м. Івано-Франківська перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом аналізованого періоду зросла площа приватизованих об'єктів комунальної власності, а також площа проданих земельних ділянок. Рейтингове агентство вважає, що активний продаж об'єктів права комунальної власності може в подальшому суттєво обмежити як обсяги надходжень до бюджету розвитку (доходи від операцій з капіталом – вичерпний ресурс), так і доходів загального фонду від оренди землі та майна. Загалом, за результатами 2018 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 7,8%, що на 0,2 в. п. більше у порівнянні з аналогічним показником 2017 року.

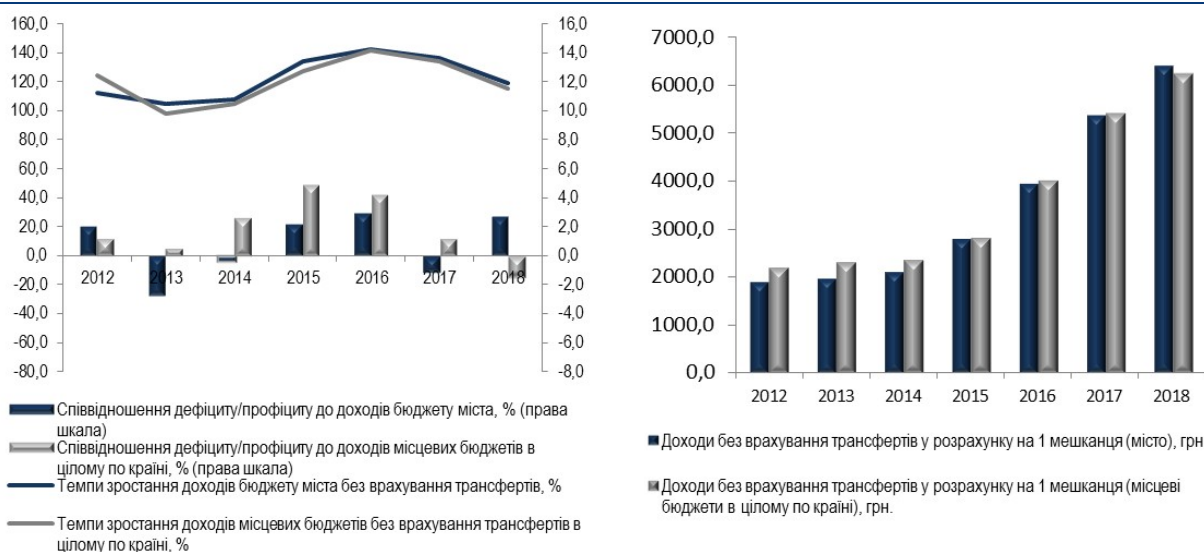
3. Бюджет міста

3.1. Загальна характеристика стану місцевих фінансів м. Івано-Франківська

Бюджет м. Івано-Франківська – бюджет місцевого самоврядування. Івано-Франківськ є містом обласного значення, зведений бюджет якого включає міський бюджет та 5 сільських бюджетів. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. Фінансове управління Івано-Франківської міської ради забезпечує загальну організацію бюджетного процесу в місті та координує діяльність його учасників, виконує функції складання та виконання місцевого бюджету, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету. У місті Івано-Франківську забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

За доходами та видатками запроваджено казначейське обслуговування бюджету м. Івано-Франківська. Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», ч. 2 ст. 78 Бюджетного кодексу України та постанови Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 р. № 378 «Про затвердження Порядку обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків державного сектору» Івано-Франківська міська рада приймала відповідні рішення щодо обслуговування у 2018 та 2019 роках коштів міського бюджету м. Івано-Франківська (у частині бюджету розвитку, в тому числі за рахунок коштів, що передаються із загального до спеціального фонду) в установах банків державного сектору. Тобто частина коштів бюджету розвитку обліковується не на єдиному казначейському рахунку, а на рахунках державного банку, що зменшує залежність від роботи Державної казначейської служби України та, відповідно, операційні ризики у разі недостатньої ліквідності єдиного казначейського рахунку.

Доходи бюджету м. Івано-Франківська формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Динаміка доходної частини бюджету міста Івано-Франківська (без урахування трансфертів) протягом 2012-2018 рр. була позитивною, а темпи її зростання в усіх зазначених періодах (крім 2012 року) перевищували відповідні показники в середньому по місцевих бюджетах.

Малюнок 3.1. Динаміка доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів (зліва) та бюджетної забезпеченості м. Івано-Франківська (справа) у порівнянні до середніх показників по країні

Джерело: Дані Івано-Франківської міської ради, Державна служба статистики України, Міністерство фінансів України

Рівень бюджетної забезпеченості протягом 2015-2018 рр. покращився та перебуває на високому рівні – співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету у 2018 році зросло до 102,4% (у 2017 році – 99%, у 2016 році – 98,5%, у 2015 році – 99,3%).

Основні показники, що характеризують стан місцевих фінансів м. Івано-Франківська, наведено в таблиці (Таблиця 3.1).

Таблиця 3.1. Динаміка бюджетних показників м. Івано-Франківська

Показник	2015	2016	2017	2018
Структура доходної та видаткової частини місцевого бюджету				
Співвідношення обсягу доходів бюджету міста (без урахування трансфертів) в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по країні, %	99,3	98,5	99,0	102,4
Співвідношення базової дотації (дотації вирівнювання) до доходної частини загального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів), %	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня
Концентрація доходів бюджету за основними платниками	низька	низька	низька	низька
Питома вага доходів бюджету розвитку в обсязі доходів спеціального фонду бюджету, %	40,1	34,4	39,6	42,4
Питома вага капітальних видатків в загальній сумі видатків, %	19,4	22,1	21,1	23,2
Виконання місцевого бюджету та фінансова гнучкість				
Виконання плану за доходами загального фонду (без врахування трансфертів), %	108,3	107,1	100,8	89,6
Виконання плану за доходами спеціального фонду (без врахування трансфертів), %	132,5	177,4	131,0	109,8
Виконання плану за видатками бюджету в цілому, %	99,1	96,8	97,1	85,6
Виконання плану за доходами бюджету в цілому, %	104,6	104,9	101,2	93,4
Темп росту обсягу доходної частини бюджету міста (без врахування трансфертів) до попереднього бюджетного періоду, %	134,4	142,8	136,2	119,4
Темп росту обсягу доходної частини бюджету міста до попереднього бюджетного періоду, %	146,3	132,8	136,1	109,2
Темп росту обсягу видаткової частини бюджету міста до попереднього бюджетного періоду, %	142,6	131,8	141,8	114,1
Співвідношення дефіциту/профіциту бюджету міста до доходної частини бюджету, %	2,2	2,9	-1,2	-6,0
Співвідношення сальдо операційного балансу бюджету міста до операційних доходів відповідного бюджетного періоду, %	19,7	23,4	19,3	18,2
Рівень покриття фінансовими доходами видатків на обслуговування боргу, %	8,8	2 375,4	669,3	0,0

Джерело: дані Івано-Франківської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Протягом усього аналізованого періоду для бюджету міста Івано-Франківська характерним є низький рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду, суттєва залежність місцевих фінансів від результатів діяльності окремих підприємств відсутня, а чутливість доходної частини бюджету міста до економічних ризиків є помірною. Рівень самостійності бюджету у 2018 році залишався високим, залежність від базової дотації відсутня. Зважаючи на те, що в попередніх бюджетних періодах по місту Івано-Франківськ рівень надходжень податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1 мешканця перевищував середній показник по країні, з бюджету міста в 2015-2018 рр. перераховувалась реверсна дотація (вилучення). Бюджетом міста на 2019 рік передбачено перерахування реверсної дотації в обсязі 72,7 млн. грн. (на 40,1% більше показника 2018 року).

Бюджет м. Івано-Франківська за результатами виконання в 2018 році, як і в попередньому відповідному бюджетному періоді, мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним фондом (461,8 млн. грн.), показник якого збільшився порівняно із 2017 роком на 9,7%. Це було пов'язано з високими темпами зростання податкових надходжень (податку та збору на доходи фізичних осіб та єдиного податку), а також окремих видів неподаткових надходжень (плати

за надання адміністративних послуг). За спеціальним фондом обсяг операційних доходів перевищив обсяг операційних видатків на 54 млн. грн. (на 33,5% менше, ніж у 2017 році).

Бюджет м. Івано-Франківська у форматі бюджетного балансу із розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено в таблиці (Таблиця 3.2).

Таблиця 3.2. Агрегований бюджет м. Івано-Франківська в форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2017			2018		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
Податкові надходження	1 175 021,5	143,0	1 175 164,5	1 408 996,0	130,1	1 409 126,1
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	57 113,1	104 962,0	162 075,1	73 110,4	107 931,6	181 042,0
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	1 232 706,7	37 182,0	1 269 888,8	1 229 855,8	19 653,7	1 249 509,5
Операційні надходження всього	2 464 841,3	142 287,0	2 607 128,3	2 711 962,2	127 715,3	2 839 677,5
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	1 147 821,8	56 206,6	1 204 028,4	1 260 516,9	68 265,3	1 328 782,2
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	896 008,9	4 909,4	900 918,4	989 663,7	5 456,8	995 120,5
Операційні видатки всього	2 043 830,7	61 116,1	2 104 946,8	2 250 180,6	73 722,2	2 323 902,8
Операційний баланс	421 010,6	81 170,9	502 181,5	461 781,6	53 993,2	515 774,8
Фінансовий дохід	5 508,6	3,6	5 512,2	2,2	1,4	3,5
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	823,0	0,0	823,0	17 736,1	0,0	17 736,1
Фінансовий баланс	4 685,6	3,6	4 689,3	-17 733,9	1,4	-17 732,6
Поточний баланс	425 696,2	81 174,5	506 870,7	444 047,7	53 994,5	498 042,2
Капітальні надходження	26,3	25 003,4	25 029,8	13,3	42 820,4	42 833,8
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	1 349,8	0,0	1 349,8	0,0	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	1 376,2	25 003,4	26 379,6	13,3	42 820,4	42 833,8
Придбання основного капіталу	0,0	345 659,2	345 659,2	0,0	487 199,8	487 199,8
Капітальні трансферти	0,0	218 739,5	218 739,5	4 969,0	213 531,1	218 500,1
Капітальні видатки всього	0,0	564 398,7	564 398,7	4 969,0	700 731,0	705 700,0
Капітальний баланс	1 376,2	-539 395,3	-538 019,1	-4 955,7	-657 910,6	-662 866,2
Баланс після капітальних видатків	427 072,4	-458 220,8	-31 148,4	439 092,0	-603 916,0	-164 824,1
Кредитування з врахуванням повернення	70,0	-119,0	-49,0	20,0	7 746,3	7 766,3
Профіцит/дефіцит	427 002,4	-458 101,8	-31 099,4	439 072,0	-611 662,3	-172 590,3
Фінансування	-427 002,4	458 101,8	31 099,4	-439 072,0	611 662,3	172 590,3
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: дані Івано-Франківської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

У 2018 році, на відміну від попереднього бюджетного періоду, Івано-Франківська міська рада не проводила активних операцій з тимчасово-вільними бюджетними коштами, проте мала видатки з виплати відсотків за кредитами, залученими від міжнародних фінансових організацій. Відповідно сальдо фінансового балансу мало від'ємне значення (-17,7 млн. грн.). Перевищення обсягів поточних надходжень над обсягами поточних видатків як за загальним, так і за спеціальним фондами

забезпечило позитивне сальдо поточного балансу, яке спрямовувалося на покриття дефіциту капітального балансу бюджету.

Основні джерела фінансування бюджету м. Івано-Франківська з розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено нижче (Таблиця 3.3).

Таблиця 3.3. Основні джерела фінансування бюджету м. Івано-Франківська, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2017			2018		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
Профіцит/дефіцит	427 002,4	-458 101,8	-31 099,4	439 072,0	-611 662,3	-172 590,3
Фінансування	-427 002,4	458 101,8	31 099,4	-439 072,0	611 662,3	172 590,3
Зміни залишків	31 329,2	-9 591,7	21 737,5	12 813,7	-144 981,9	-132 168,2
залишок на початок року	93 201,7	45 942,0	139 143,7	61 872,5	55 533,7	117 406,2
залишок на кінець року	61 872,5	55 533,7	117 406,2	49 058,8	200 515,6	249 574,4
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	63 100,0	15 130,0	78 230,0	0,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	-63 100,0	-15 130,0	-78 230,0	0,0	0,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	10 982,9	10 982,9	0,0	305 534,8	305 534,8
Запозичення	0,0	12 147,9	12 147,9	0,0	306 568,1	306 568,1
Погашення	0,0	-1 165,0	-1 165,0	0,0	-1 033,3	-1 033,3
Інші розрахунки	0,0	-1 621,0	-1 621,0	-18,9	-757,4	-776,3
кошти, що передаються до бюджету розвитку	-458 331,6	458 331,6	0,0	-451 866,8	451 866,8	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: дані Івано-Франківської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Бюджет міста за підсумками 2018 року виконано з дефіцитом обсягом 172,6 млн. грн., у тому числі дефіцит спеціального фонду склав 611,7 млн. грн., загальний фонд виконано з профіцитом обсягом 439,1 млн. грн. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку, а також внутрішні та зовнішні запозичення (випуск облігацій внутрішньої місцевої позики та надходження кредитних коштів від НЕФКО).

3.2. Ліквідність

Ліквідність бюджету міста за результатами 2015-2018 рр. перебувала на помірному рівні за загальним фондом та на високому рівні за спеціальним фондом. У 2018 році показники ліквідності за загальним фондом знизились, але були достатніми (Таблиця 3.4).

Таблиця 3.4. Динаміка показників ліквідності бюджету м. Івано-Франківська

Показник	2015	2016	2017	2018
Співвідношення залишків на рахунках загального фонду місцевого бюджету з урахуванням коштів на депозитах до видатків загального фонду за аналізований бюджетний період, %	5,6	6,6	9,2	2,2
Співвідношення залишків на рахунках спеціального фонду місцевого бюджету з урахуванням коштів на депозитах до видатків спеціального фонду за аналізований бюджетний період, %	7,6	10,0	13,7	25,9
Співвідношення обсягу кредиторської заборгованості загального фонду станом на кінець поточного бюджетного року до видатків загального фонду за цей період (без урахування коштів, що передаються до спеціального фонду), %	2,6	7,9	6,2	5,3
Співвідношення кредиторської заборгованості спеціального фонду станом на кінець поточного бюджетного року до видатків спеціального фонду за цей період, %	0,0	0,0	0,0	0,0
Співвідношення обсягу залучених позичок з єдиного казначейського рахунку до доходів загального фонду бюджету, %	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: дані Івано-Франківської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Станом на 01.01.2019 р. кредиторська заборгованість бюджетних установ за спеціальним фондом була відсутня. При цьому станом на 01.01.2019 р. утворився суттєвий обсяг боргу за загальним фондом, а співвідношення обсягу кредиторської заборгованості бюджетних установ за загальним фондом до видатків за 2018 рік перебувало на помірному рівні.

Зважаючи на достатні показники ліквідності, протягом 2015-2018 рр. до бюджету міста не залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів за загальним фондом. У попередніх бюджетних періодах залежність від залучення короткострокових позичок була значною.

3.3. Виконання доходної частини бюджету міста

Протягом 2018 року до доходної частини бюджету міста надійшло 2 882,5 млн. грн., що на 9,2% більше, ніж обсяг відповідних надходжень 2017 року (Таблиця 3.5).

Таблиця 3.5. Виконання доходної частини бюджету міста Івано-Франківськ, тис. грн.

Показники	2015 (виконано)	2016 (виконано)	2017 (виконано)	2018 (план)	2018 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту за ост. період, %
Податкові надходження	578 344,6	866 188,0	1 175 164,5	1 582 840,1	1 409 126,1	89,0	119,9
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	<i>39,6</i>	<i>44,7</i>	<i>44,5</i>	<i>51,3</i>	<i>48,9</i>	<i>95,3</i>	<i>109,8</i>
Податок та збір на доходи фізичних осіб	320 043,5	513 071,4	734 807,3	1 070 275,9	911 312,8	85,1	124,0
Податок на прибуток підприємств	3 269,4	3 908,7	747,7	1 725,5	1 725,5	100,0	230,8
Податки на власність	68,5	2,9	20,6	0,0	10,2	-	49,4
Збори та плата за спеціальне використання природних ресурсів	7,4	6,5	2,2	1,2	3,7	311,4	164,2
Акцизний податок	88 922,4	118 838,4	127 269,1	147 841,6	128 130,9	86,7	100,7
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю, транспортного податку)	8 351,7	11 744,5	22 601,5	32 652,9	34 137,3	104,5	151,0
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	75 728,6	97 361,2	108 827,2	107 975,6	109 234,7	101,2	100,4
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	1 707,8	1 477,2	1 377,4	1 970,4	2 013,0	102,2	146,1
Єдиний податок	79 872,9	119 226,5	171 634,5	218 752,4	221 300,5	101,2	128,9
Місцеві податки та збори, без урахування єдиного податку та податків на нерухомість	276,8	448,3	984,9	1 544,7	1 135,0	73,5	115,2
Інші податки та збори	95,8	102,4	6 892,1	100,0	122,5	122,5	1,8
Неподаткові надходження	96 941,8	115 427,8	163 606,7	148 635,7	176 449,3	118,7	107,8
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	<i>6,6</i>	<i>6,0</i>	<i>6,2</i>	<i>4,8</i>	<i>6,1</i>	<i>127,0</i>	<i>98,7</i>
Власні надходження бюджетних установ та організацій	40 025,7	53 673,2	59 591,3	43 458,8	73 756,0	169,7	123,8
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	0,0	5 916,4	5 506,4	0,0	0,0	-	0,0
Надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва	33,7	136,3	10,5	5,0	39,4	788,7	374,2
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	12 547,6	12 662,4	13 400,6	14 690,0	14 640,0	99,7	109,2
Державне мито	11 748,8	7 193,1	438,8	687,9	693,4	100,8	158,0
Плата за надання адміністративних послуг	12 405,4	13 861,8	31 417,2	48 291,4	48 755,5	101,0	155,2
Інші неподаткові надходження	20 180,6	21 984,6	53 241,8	41 502,6	38 565,0	92,9	72,4
Доходи від операцій з капіталом	26 315,5	20 129,3	25 029,8	55 809,3	42 833,8	76,8	171,1
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	<i>1,8</i>	<i>1,0</i>	<i>0,9</i>	<i>1,8</i>	<i>1,5</i>	<i>82,1</i>	<i>156,7</i>
Кошти від продажу основного капіталу	8 231,1	1 911,2	5 916,3	25 012,9	25 097,4	100,3	424,2
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	18 084,4	18 218,0	19 113,4	30 796,5	17 736,4	57,6	92,8
Цільові фонди	1 880,5	2 569,7	3 980,6	4 956,0	4 596,2	92,7	115,5
<i>питома вага цільового фонду в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,2</i>	<i>0,2</i>	<i>0,2</i>	<i>99,2</i>	<i>105,7</i>
Разом доходів	703 482,4	1 004 314,8	1 367 781,5	1 792 241,2	1 633 005,3	91,1	119,4
Трансферти	756 271,6	934 968,1	1 271 238,6	1 292 432,7	1 249 509,5	96,7	98,3
<i>питома вага трансфертів в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	<i>51,8</i>	<i>48,2</i>	<i>48,2</i>	<i>41,9</i>	<i>43,3</i>	<i>103,5</i>	<i>90,0</i>
ВСЬОГО	1 459 754,0	1 939 282,9	2 639 020,1	3 084 673,9	2 882 514,8	93,4	109,2

Джерело: Дані Івано-Франківської міської ради

Основними джерелами формування доходної бази бюджету м. Івано-Франківська залишалися податкові надходження та трансферти з державного бюджету. Протягом 2018 року, темпи зростання податкових надходжень дещо уповільнились, але залишалися високими (приріст становив 19,9% до відповідного показника 2017 року), що було забезпечено зростанням надходжень майже за усіма основними джерелами, в тому числі податку та збору на доходи фізичних осіб, податку на прибуток підприємств, єдиного податку, податку на нерухоме майно (відмінне від земельної ділянки), транспортного податку, земельних платежів.

Динаміка трансфертів в аналізованому періоді дещо уповільнилась та значною мірою залежала від динаміки надходжень освітньої та медичної субвенцій, а також субвенції на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям та іншим пільговим категоріям населення та субвенції на надання субсидій населенню на оплату енергоносіїв. Обсяги надходжень субвенцій на надання пільг та субсидій у 2018 році скоротились, порівняно з попереднім бюджетним періодом. Залежність бюджету міста від надходжень базової дотації відсутня. Загалом, структура міжбюджетних трансфертів бюджету м. Івано-Франківська, що склалася протягом 2015-2018 рр. свідчить про збереження високого рівня самостійності місцевого бюджету.

Зростання обсягу неподаткових надходжень (на 7,8% до відповідного показника 2017 року) було забезпечено, передусім, високими темпами зростанням обсягів надходжень плати за надання адміністративних послуг, власних надходжень бюджетних установ та надходжень плати за оренду цілісних майнових комплексів. Обсяги власних надходжень бюджетних установ зросли як за рахунок надходжень від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством, так і інших джерел власних надходжень (благодійні внески, гранти та дарунки, а також кошти, що перераховуються бюджетним установам на виконання окремих доручень). Зазначені надходження, як правило, не плануються та не мають сталої динаміки. У 2018 році міська рада не розміщувала кошти на депозит, відповідно бюджет міста не отримував відсотків банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами. Крім того, мало місце суттєве скорочення обсягів надходжень коштів пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту (на 28,5% порівняно з 2017 роком).

За результатами 2018 року обсяги надходжень від операцій з капіталом зросли в 1,7 рази за рахунок збільшення надходжень від приватизації майна. Сукупна питома вага доходів від продажу землі та майна за результатами 2018 року залишалася невисокою (1,5% загального обсягу доходної частини), проте перевищувала відповідні показники багатьох інших міст із аналогічним адміністративно-територіальним статусом.

Зважаючи на збереження позитивної динаміки зростання міської економіки обсяги надходжень за переважною більшістю джерел наповнення бюджету міста зростали, проте рівень виконання річного плану за доходами загального фонду у 2018 році був низьким. За спеціальним фондом рівень виконання річного плану в цілому був високим. Уточнений річний план за доходами в цілому було виконано у 2018 році на 93,4%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду бюджету міста виконані на 92,7%, спеціального фонду – на 106,6% (Додатки до рейтингового звіту №№3-4).

Протягом 2018 року до загального фонду бюджету міста надійшло 2 712 млн. грн., що на 9,7% більше за обсяг відповідних надходжень 2017 року. Зростання обсягів доходної частини загального фонду бюджету міста було забезпечено за такими основними джерелами, як: податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств комунальної власності, акцизний податок, податок на нерухоме майно (відмінне від земельної ділянки), транспортний податок, єдиний податок, плата за надання адміністративних послуг та плата за оренду комунального майна. При цьому мало місце скорочення обсягів надходжень земельного податку, крім того, були відсутні надходження відсотків банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами. Основними джерелами загального фонду бюджету міста (без врахування трансфертів), як і в минулому році, залишаються податок на доходи фізичних осіб, орендна плата за землю, земельний податок з юридичних та фізичних осіб, єдиний податок, а також акцизний податок.

Податок на доходи фізичних осіб, як і раніше, має найбільшу питому вагу в структурі доходів загального фонду бюджету м. Івано-Франківська без урахування трансфертів (61,5%). Бюджетом міста було передбачено значний приріст обсягу податку на доходи фізичних осіб до показників минулого періоду (на 74,5%), при цьому протягом 2018 року план переглядався у бік зменшення. За результатами 2018 року обсяги надходжень податку зросли на 24%, уточнений річний план на 2018 рік виконано на 85,1%, що є низьким рівнем.

Зростання обсягу надходжень податку на доходи фізичних осіб було забезпечено зростанням рівня середньомісячної заробітної плати, в тому числі внаслідок суттєвого збільшення рівня мінімальної заробітної плати. Рівень диверсифікації надходжень податку на доходи фізичних осіб, як і раніше, достатній. У 2018 році галузевий розподіл податку на доходи фізичних осіб виглядає таким чином: державне управління й оборона – 20,0%, освіта – 12%, переробна промисловість – 11%, торгівля – 9%, охорона здоров'я – 9%, транспорт та зв'язок – 8%, будівництво – 5%, фінансова та страхова діяльність – 4%. Залежність від діяльності окремих основних платників помірна. Найбільшими платниками є: ДП ВО «Карпати», ПАТ «Прикарпаттяобленерго», Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника, Івано-Франківський національний медичний університет, регіональна філія «Львівська залізниця» «ПАТ Укрзалізниця», Івано-Франківський національний університет нафти і газу.

Близько 7,4% доходів загального фонду бюджету м. Івано-Франківська без урахування трансфертів у аналізованому періоді формували надходження плати за землю в складі податку на нерухомість (разом земельний податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб), 64,1% надходжень яких становила орендна плата. За результатами 2018 року рівень виконання річного плану за надходженнями земельних платежів був достатнім та становив 101,2%, темп зростання показника до відповідного показника у 2017 році – 100,4%. Зростання було забезпечено за рахунок збільшення надходжень орендної плати за землю та земельного податку з фізичних осіб, тоді як обсяги надходжень земельного податку з юридичних осіб скоротились. Зменшення обсягу надходжень пов'язано зі змінами в Податковому кодексі України, відповідно до яких у минулому році коефіцієнт індексації грошової оцінки земель населених пунктів та інших земель несільськогосподарського призначення встановлено на рівні 1, тоді як в попередніх

періодах для проведення відповідної індексації застосовувався індекс інфляції за даними Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру. Крім того, за рішенням міської ради (№408-17 «Про пільги зі сплати земельного податку в 2018 році» від 15.12.2017 р.) було повністю звільнено від сплати земельного податку окремі підприємства, установи та організації, серед яких: благодійні організації, комунальні підприємства, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельні кооперативи та інші.

Впродовж 2018 року до загального фонду бюджету міста Івано-Франківськ загалом надійшло 128,1 млн. грн. акцизного податку (акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів, акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів та акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів), що становило 86,7% річного планового показника та на 0,7% перевищило відповідний показник 2017 року. Найбільшими платниками акцизного податку у звітному періоді були: ТзОВ «Тедіс Україна», ТОВ «АТБ-маркет», ТОВ «Прикарпатський торговий дім», ТОВ «Галичина-Табак», ТзОВ «Пакко Холдинг», ТОВ «Сільпо Фуд», ТОВ ТД «Регістр», ТОВ «Фудком».

Значне зростання обсягу надходжень єдиного податку (на 28,9% до 221,3 млн. грн.) було забезпечено за рахунок збільшення кількості платників єдиного податку, зростанням мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму (у відсотках до яких встановлюються ставки єдиного податку 1 та 2-ї групи), а також збільшенням бази оподаткування (оподатковуваного доходу платників єдиного податку) через поступове підвищення загального рівня цін на товари і послуги.

Загалом, протягом 2018 року до спеціального фонду бюджету надійшло 170,5 млн. грн., що на 1,9% більше за показник 2017 року. Зростання було забезпечено, в першу чергу, збільшенням обсягів власних надходжень бюджетних установ та доходів бюджету розвитку (внаслідок збільшення надходжень від приватизації майна). Після виключення з 01.01.2015 р. із переліку доходів спеціального фонду окремих надходжень (у тому числі єдиного податку та податку на нерухомість) основними джерелами його наповнення залишалися доходи бюджету розвитку та власні надходження бюджетних установ. Починаючи з 01.01.2016 року до надходжень спеціального фонду було повернуто екологічний податок (протягом 2015 року він зараховувався до загального фонду), проте його надходження у 2016-2018 рр. були незначні.

Питома вага доходів бюджету розвитку у доходах спеціального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів) зросла – 42,4% за результатами 2018 року, що зумовлено суттєвим зростанням обсягу надходжень від приватизації комунального майна. До 01.01.2015 р. основним джерелом наповнення бюджету розвитку був єдиний податок, який формував в окремих періодах понад 90% доходів бюджету розвитку. З початку 2015 року відповідно до бюджетної реформи єдиний податок зараховується до загального фонду. Таким чином, внаслідок зазначених вище змін було суттєво зменшено обсяг доходів бюджету розвитку, за рахунок якого, відповідно до ст.71 Бюджетного кодексу України, здійснюються витрати на погашення місцевих запозичень. Відповідно, основними джерелами наповнення бюджету розвитку є продаж землі та приватизація майна (нестабільні та вичерпні

джерела), надходження коштів пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту, а також кошти, що передаються із загального фонду до спеціального. При цьому необхідно відзначити, що станом на 01.01.2019 р. прямий борг Івано-Франківської міської ради, який має погашатися за рахунок бюджету розвитку, становив 319,5 млн. грн. та в подальшому очікується суттєве зростання боргового навантаження бюджету міста. Зокрема у 2019 році очікується здійснення запозичення до бюджету розвитку шляхом випуску облігацій місцевої позики обсягом 500 млн. грн. Крім того, очікується надходження кредитних коштів від НЕФКО. На покриття дефіциту бюджету розвитку в 2018 році було спрямовано 451,9 млн. грн. коштів, що передаються із загального фонду до спеціального. У 2019 році до бюджету розвитку планується передати 629,1 млн. грн.

Протягом 2018 року до доходної частини бюджету міста надійшло 2 882,5 млн. грн., що на 9,2% більше, ніж обсяг відповідних надходжень 2017 року. Основними джерелами формування доходної бази бюджету м. Івано-Франківська залишалися податкові надходження та трансферти з державного бюджету. Зважаючи на збереження позитивної динаміки зростання міської економіки обсяги надходжень за переважною більшістю джерел наповнення бюджету міста зростали, проте рівень виконання річного плану за доходами загального фонду у 2018 році був низьким. За спеціальним фондом рівень виконання річного плану в цілому був високим. Уточнений річний план за доходами в цілому було виконано у 2018 році на 93,4%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду бюджету міста виконані на 92,7%, спеціального фонду – на 106,6%.

3.4. Виконання видаткової частини бюджету міста

Обсяг видаткової частини бюджету міста Івано-Франківськ за результатами 2018 року становив 3 047,3 млн. грн. та збільшився на 14,1% проти попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2018 рік план за видатками бюджету було виконано на 85,6%. Основні видаткові статті бюджету міста наведено нижче (Таблиця 3.6).

Таблиця 3.6 Виконання видаткової частини та кредитування бюджету міста Івано-Франківськ, тис. грн.

Показник	2015 (виконано)	2016 (виконано)	2017 (виконано)	2018 (план)	2018 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту за ост. період, %
Державне управління	44 599,3	72 686,6	148 710,4	188 816,4	176 799,3	93,6	118,9
Освіта	353 390,7	475 126,8	684 861,1	905 451,0	861 261,3	95,1	125,8
Охорона здоров'я	221 176,0	238 724,8	326 923,5	353 703,1	334 715,1	94,6	102,4
Соціальний захист і соціальна допомога	341 376,3	559 648,9	783 431,3	783 207,8	737 392,9	94,2	94,1
Культура і мистецтво	42 309,8	49 781,8	69 634,6	36 081,8	32 588,4	90,3	46,8
Фізична культура і спорт	12 849,9	18 707,6	28 278,8	38 443,7	35 812,9	93,2	126,6
Житлово-комунальне господарство	136 463,5	145 929,2	210 599,7	381 430,7	320 585,3	84,0	152,2
Економічна діяльність, в.т.ч.	230 350,4	275 113,8	360 480,6	746 764,2	427 629,5	57,3	118,6
Землеустрій	0,0	0,0	0,0	215,0	189,4	88,1	-
Будівництво та регіональний розвиток	83 538,6	126 773,6	160 561,0	568 543,9	260 043,1	45,7	162,0
Транспорт	17 465,4	18 792,9	0,0	29 000,0	21 865,2	75,4	-
Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	66 653,0	104 012,9	150 343,5	149 005,3	145 038,7	97,3	96,5
Цільові фонди	2 098,1	4 147,0	11 319,5	0,0	0,0	-	0,0
Інші видатки	60 595,3	21 387,3	38 256,6	0,0	0,0	-	0,0
Інша діяльність, в.т.ч.	3 584,2	4 139,1	7 047,3	40 869,8	38 846,0	95,0	551,2
Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	0,0	0,0	0,0	4 023,1	3 615,4	89,9	-
Громадський порядок та безпека	0,0	0,0	1 640,5	11 274,0	10 342,8	91,7	630,5
Охорона навколишнього природного середовища"	0,0	0,0	0,0	2 660,6	2 389,4	89,8	-
Засоби масової інформація	3 525,0	3 890,0	4 583,8	4 980,0	4 712,3	94,6	102,8
Обслуговування місцевого боргу	59,2	249,1	823,0	17 859,3	17 786,1	99,6	2 161,2
Резервний фонд	0,0	0,0	0,0	72,8	0,0	0,0	-
Разом видатків	1 386 100,2	1 839 858,5	2 619 967,3	3 474 768,5	2 965 630,7	85,3	113,2
Трансфери іншим бюджетам	42 134,7	42 974,8	50 201,2	85 163,1	81 708,1	95,9	162,8
у т.ч. реверсна дотація	18 221,2	20 907,5	21 171,7	51 879,9	51 879,9	100,0	245,0
Усього видатків	1 428 234,9	1 882 833,3	2 670 168,5	3 559 931,6	3 047 338,9	85,6	114,1
Надання державного пільгового кредиту індивідуальним сільським забудовникам	42,0	52,0	40,0	53,0	47,0	88,7	117,5
Повернення коштів, наданих для кредитування індивідуальних сільських забудовників	-32,0	-32,0	-20,0	-33,0	-27,0	81,8	135,0
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	0,0	300,0	432,0	1 544,5	606,5	39,3	140,4
Повернення кредитів, наданих для кредитування громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	-424,3	-353,1	-501,0	-380,0	-423,7	111,5	84,6
Забезпечення гарантійних зобов'язань за позичальників, що отримали кредити під місцеві гарантії	0,0	0,0	0,0	8 000,0	7 563,5	94,5	-
Повернення коштів, наданих для виконання гарантійних зобов'язань за позичальників, що отримали кредити під місцеві гарантії	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Разом	1 427 820,6	1 882 800,2	2 670 119,5	3 569 116,1	3 055 105,2	85,6	114,4

Джерело: Дані Івано-Франківської міської ради

Основним напрямом видатків бюджету залишається фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства та будівництва. Відповідно до бюджетної реформи 2014 року було змінено джерела фінансування найбільших галузей бюджетної сфери: освіти та охорони здоров'я. Починаючи з 2015 року видатки на освіту та охорону здоров'я фінансуються як за рахунок доходів бюджету міста, так і відповідних субвенцій з державного бюджету. При цьому частка міста в сумарному обсязі фінансування зазначених галузей значна. У 2018 році до бюджету міста надійшло 280,8 млн. грн. освітньої субвенції (на 1,2% більше, ніж у 2017 році) та 213,7 млн. грн. медичної субвенції (приріст становив 4,6%), тоді як загальні обсяги фінансування зазначених галузей становили 861,3 млн. грн. (приріст 25,8%) та 334,7 млн. грн. (приріст 2,4%) відповідно. Зважаючи на позитивну динаміку доходної частини бюджету міста, обсяг фактично профінансованих видатків за переважною більшістю основних напрямів зростає.

Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією характеризується збереженням високої питомої ваги капітальних видатків – 23,2% (21,1% у 2017 році). Питома вага захищених статей в обсязі видатків загального фонду бюджету в аналізованому періоді, за даними міської ради, залишається високою. Ці статті витрат підлягають фінансуванню в першу чергу (що гарантує виконання міською владою зобов'язань перед бюджетними та іншими установами за соціально-спрямованими видатками) та не можуть змінюватися при здійсненні скорочення затверджених бюджетних призначень. Таким чином, у разі тимчасової обмеженості джерел фінансування ці видатки не підлягають перерозподілу на інші напрями, в тому числі платежі по боргу, що звужує можливості оперативного розпорядження бюджетними коштами.

Структуру видаткової частини бюджету міста за економічною класифікацією наведено у таблиці (Таблиця 3.7).

Таблиця 3.7. Виконання видаткової частини бюджету м. Івано-Франківська за економічною класифікацією, тис. грн.

Показник	2015	2016	2017	2018
Поточні видатки	1 151 745,1	1 466 624,3	2 105 769,8	2 341 638,9
<i>питома вага поточних видатків у загальній сумі видатків, %</i>	<i>80,6</i>	<i>77,9</i>	<i>78,9</i>	<i>76,8</i>
Оплата праці та нарахування на заробітну плату	505 737,5	580 993,8	689 227,1	840 724,3
Оплата праці	368 033,0	476 617,9	564 723,1	700 741,4
Нарахування на оплату праці	137 704,5	104 375,9	124 504,0	139 982,9
Використання товарів і послуг	202 969,0	222 274,9	510 750,0	484 862,6
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	24 285,3	38 073,0	38 075,7	39 733,7
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	11 581,1	11 782,2	249,0	332,9
Продукти харчування	35 675,4	36 991,5	36 159,7	41 480,3
Оплата послуг (крім комунальних)	45 550,5	45 775,6	58 810,5	88 084,7
Видатки на відрядження	243,1	683,9	880,0	993,6
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	81 201,9	87 596,7	78 890,4	75 063,9
Дослідження та розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм	4 431,7	1 372,0	297 684,7	239 173,5
Обслуговування боргових зобов'язань	59,2	249,1	823,0	17 736,1
Поточні трансферти	99 114,1	83 840,8	131 260,1	269 926,0
Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	78 379,6	59 142,1	103 669,5	209 941,2
Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	20 702,5	24 681,8	27 520,9	59 912,0
Поточні трансферти урядам іноземних держав та міжнародних організацій	0,0	16,9	69,7	72,9
Соціальне забезпечення	340 072,9	575 345,6	769 658,3	725 194,5
Інші поточні видатки	3 792,4	3 920,0	4 051,3	3 195,3
Капітальні видатки	276 489,8	416 209,0	564 398,7	705 700,0
<i>питома вага капітальних видатків у загальній сумі видатків, %</i>	<i>19,4</i>	<i>22,1</i>	<i>21,1</i>	<i>23,2</i>
Придбання основного капіталу	186 272,0	280 855,1	345 659,2	487 199,8
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	28 235,7	61 767,0	28 203,6	38 022,6
Капітальне будівництво (придбання)	31 024,2	46 062,4	59 557,5	177 759,6
Капітальний ремонт	112 406,5	146 170,8	205 692,0	239 127,0
Реконструкція та реставрація	13 384,7	25 336,9	15 225,8	30 764,9
Придбання землі та нематеріальних активів	1 220,9	1 518,0	36 980,4	1 525,7
Капітальні трансферти	90 217,7	135 353,9	218 739,5	218 500,1
Капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	68 633,7	109 426,3	192 327,1	192 109,8
Капітальні трансферти органам державного управління інших рівнів	21 432,2	18 293,0	22 680,3	21 796,2
Капітальні трансферти населенню	151,8	7 634,7	3 732,1	4 594,2
Усього	1 428 234,9	1 882 833,3	2 670 168,5	3 047 338,9

Джерело: Дані Івано-Франківської міської ради

У 2018 році м. Івано-Франківськ зберігає статус міста-донора та перераховує кошти до державного бюджету у вигляді реверсної дотації. В 2018 році було перераховано 51,9 млн. грн. реверсної дотації (100% річного плану), що становило 3,5% фактичного обсягу доходів загального фонду бюджету міста за цей період без урахування трансфертів.

Протягом 2018 року з бюджету міста фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Івано-Франківської міської ради та спрямовувались кошти на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод. Питома вага видатків на обслуговування боргу (оплату відсотків за запозиченнями, здійсненими до бюджету розвитку) у видатках загального фонду бюджету Івано-Франківської міської ради була низькою та за результатами виконання бюджету у 2018 році становила 0,8% видатків загального фонду бюджету міста. При цьому питома вага видатків на обслуговування боргу у видатках загального фонду бюджету Івано-Франківської міської ради (без врахування реверсної дотації та надходжень всіх субвенцій крім освітньої та медичної) становила 1,2% відповідно до фактичних річних показників, тобто не перевищувала встановлені Бюджетним кодексом України норми.

Обсяг видаткової частини бюджету міста Івано-Франківськ за результатами 2018 року становив 3 047,3 млн. грн. та збільшився на 14,1% проти попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2018 рік план за видатками бюджету було виконано на 85,6%. Основним напрямом видатків бюджету залишається фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства та будівництва. Починаючи з 01.01.2015 р. дві найбільші за обсягами видатків галузі бюджетної сфери (освіта та охорона здоров'я) фінансуються як за рахунок доходів бюджету міста, так і відповідних субвенцій з державного бюджету. При цьому частка міста в сумарному обсязі фінансування зазначених галузей залишається суттєвою. Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією характеризується збереженням високої питомої ваги капітальних видатків – 23,2% (21,1% у 2017 році). Івано-Франківськ зберігає статус міста-донора та перераховує кошти до державного бюджету у вигляді реверсної дотації.

Протягом 2018 року з бюджету міста фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Івано-Франківської міської ради та спрямовувались кошти на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод. При цьому питома вага видатків на обслуговування боргу у видатках загального фонду бюджету Івано-Франківської міської ради (без врахування реверсної дотації та надходжень всіх субвенцій крім освітньої та медичної) становила 1,2% відповідно до фактичних річних показників, тобто не перевищувала встановлені Бюджетним кодексом України норми.

3.5. Міський бюджет на 2019 рік

Міський бюджет м. Івано-Франківська на 2019 рік було затверджено 14.12.2018 р. Бюджет було розроблено відповідно до положень Бюджетного та Податкового кодексів України, бюджетних запитів головних розпорядників бюджетних коштів,

схваленого проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік», із врахуванням прогнозних макропоказників економічного та соціального розвитку України на 2019 рік.

Доходну частину міського бюджету м. Івано-Франківська на 2019 рік затверджено у обсязі 3 007,25 млн. грн., видаткову – в обсязі 3 545,2 млн. грн. Протягом поточного року до показників міського бюджету вносились зміни. З урахуванням змін, внесених у січні-березні поточного року, обсяг доходів міського бюджету було збільшено до 3 011,84 тис. грн., видатків – до 3 722,89 тис. грн. Дані щодо планових показників міського бюджету на 2019 рік (з урахуванням змін, внесених у I кварталі 2019 року) та виконання бюджету в I кварталі 2019 року наведено в таблиці (Таблиця 3.8).

Таблиця 3.8. Основні показники міського бюджету м. Івано-Франківська на 2019 рік, тис. грн.

Доходи	2018 (факт)	2019 (затверджено зі змінами)	Темпи росту, %	I кв 2019 (факт)	% виконання річного плану	Темп росту до I кв. 2018 року, %
Податкові надходження, у т. ч.:	1 353 670,1	1 721 930,0	127,2	373 715,8	21,7	119,8
• податок на доходи фізичних осіб	911 312,8	1 200 000,0	131,7	253 738,5	21,1	127,0
• плата за землю	88 433,8	102 300,0	115,7	21 999,8	21,5	103,7
Неподаткові надходження, у т. ч.:	167 706,3	163 884,2	97,7	39 724,9	24,2	84,9
• власні надходження бюджетних установ	72 465,6	54 889,0	75,7	19 054,0	34,7	128,8
Доходи від операцій з капіталом	41 513,3	25 600,0	61,7	4 694,0	18,3	151,2
Цільові фонди	4 592,5	3 110,0	67,7	784,1	25,2	78,5
Всього доходів без урахування трансфертів	1 567 482,2	1 914 524,2	122,1	418 918,9	21,9	115,5
Трансферти	1 234 748,3	1 097 315,4	88,9	318 758,6	29,0	81,6
Всього доходів	2 802 230,5	3 011 839,6	107,5	737 677,5	24,5	97,9
Всього видатків	2 957 014,1	3 722 887,7	125,9	795 624,5	21,4	118,5
в т.ч. реверсна дотація	51 879,9	72 666,2	140,1	18 166,5	25,0	140,1
Кредитування	7 766,3	1 575,0	20,3	0,0	0,0	-
Дефіцит/профіцит	-162 549,9	-712 623,0	438,4	-57 946,9	8,1	-70,6

Джерело: Івано-Франківська міська рада

Основними джерелами доходної частини міського бюджету м. Івано-Франківська у 2019 році є податок та збір на доходи фізичних осіб, податок на майно (в тому числі орендна плата за землю та земельний податок з юридичних та фізичних осіб), єдиний та акцизний податки, а також трансферти. Податкові надходження міського бюджету було затверджено (з урахуванням змін) в обсязі на 27,2% більше від фактичних відповідних показників у 2018 році. Такий суттєвий приріст планується забезпечити передусім за рахунок збільшення надходжень податку на доходи фізичних осіб (на 31,7% до фактичного показника надходжень податку у 2018 році). При цьому у 2018 році обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб до міського бюджету м. Івано-Франківська зросли на 24% до відповідного показника у 2017 році. Слід зауважити, що в I кварталі 2019 року до міського

бюджету м. Івано-Франківська надійшло на 27% більше податку на доходи фізичних осіб, ніж у I кварталі 2018 року.

Сукупний обсяг повернення та надання кредитів з міського бюджету затверджено в сумі 1,58 млн. грн. Міський бюджет м. Івано-Франківська на 2019 рік затверджено з профіцитом загального фонду обсягом 629,07 млн. грн. (напрямок використання – передача коштів до бюджету розвитку), та дефіцитом обсягом 5,78 млн. грн., джерелом покриття якого є залишки бюджетних коштів. Спеціальний фонд бюджету міста затверджено з дефіцитом у сумі 1 441,4 млн. грн., джерелом покриття якого є кошти, що передаються із загального фонду, запозичення до бюджету розвитку (випуск облігацій місцевої позики та кредитів від НЕФКО) та залишки бюджетних коштів, та профіцитом обсягом 105,5 млн. грн. (напрямок використання – часткове погашення випуску облігацій місцевої позики 2018 року та кредитів від НЕФКО).

Беручи до уваги обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1 мешканця у попередніх бюджетних періодах, м. Івано-Франківськ має статус міста-донора та перераховуватиме у поточному році реверсну дотацію до державного бюджету – 72,7 млн. грн. (51,9 млн. грн. у 2018 році).

Міський бюджет м. Івано-Франківська на 2019 рік було затверджено 14.12.2018 р. Доходну частину міського бюджету м. Івано-Франківська на 2019 рік затверджено у обсязі 3 007,25 млн. грн., видаткову – в обсязі 3 545,2 млн. грн. Протягом поточного року до показників міського бюджету вносились зміни. З урахуванням змін, внесених у січні-березні поточного року, обсяг доходів міського бюджету було збільшено до 3 011,84 тис. грн., видатків – до 3 722,89 тис. грн. У 2019 році м. Івано-Франківськ має статус міста-донора та перераховує реверсну дотацію до державного бюджету – 72,7 млн. грн. (51,9 млн. грн. у 2018 році).

Основними джерелами доходної частини міського бюджету м. Івано-Франківська у 2019 році є податок та збір на доходи фізичних осіб, податок на майно (в тому числі орендна плата за землю та земельний податок з юридичних та фізичних осіб), єдиний та акцизний податки, а також трансферти. Податкові надходження міського бюджету було затверджено (з урахуванням змін) в обсязі на 27,2% більше від фактичних відповідних показників у 2018 році. Такий суттєвий приріст планується забезпечити передусім за рахунок збільшення надходжень податку на доходи фізичних осіб (на 31,7% до фактичного показника надходжень податку у 2018 році). Слід зауважити, що в I кварталі 2019 року до міського бюджету м. Івано-Франківська надійшло на 27% більше податку на доходи фізичних осіб, ніж у I кварталі 2018 року.

Міський бюджет м. Івано-Франківська на 2019 рік затверджено з профіцитом загального фонду обсягом 629,07 млн. грн. (напрямок використання – передача коштів до бюджету розвитку), та дефіцитом обсягом 5,78 млн. грн., джерелом покриття якого є залишки бюджетних коштів. Спеціальний фонд бюджету міста затверджено з дефіцитом у сумі 1 441,4 млн. грн., джерелом покриття якого є кошти, що передаються із загального фонду, запозичення до бюджету розвитку та залишки бюджетних коштів, та профіцитом обсягом 105,5 млн. грн. (напрямок використання – часткове погашення випуску облігацій місцевої позики 2018 року та кредитів від НЕФКО).

4. Боргові зобов'язання міста

4.1. Боргова історія

Боргова політика Івано-Франківської міської влади визначається потребою в залученні додаткового фінансування для реалізації проектів з відновлення міської інфраструктури. Місто Івано-Франківськ має позитивну кредитну історію. Зобов'язання за запозиченнями, залученими міською радою, виконувалися відповідно до укладених угод у повному обсязі. Станом на 01.01.2019 р. прямі боргові зобов'язання міста склалися з кредитів, залучених від міжнародних фінансових організацій на впровадження інфраструктурних проектів, заборгованості за середньостроковими позичками, залученими з єдиного казначейського рахунку у попередніх бюджетних періодах, та запозиченням, здійсненим у 2018 році у формі облігацій внутрішньої місцевої позики.

4.2. Консолідований борг

Прямі боргові зобов'язання

Наприкінці вересня 2014 року Івано-Франківська міська рада отримала дозвіл Міністерства фінансів України щодо погодження обсягу та умов здійснення зовнішнього запозичення від НЕФКО в рамках **проекту «Вуличне освітлення у м. Івано-Франківськ»**. Розмір запозичення – 4 млн. грн. із співфінансуванням проекту за рахунок коштів бюджету міста в сумі 3 млн. грн., відсоткова ставка – 3%. Запозичення здійснюється на термін 5 років. У II півріччі 2015 року розпочалась реалізація проекту. Протягом 2016-2018 рр. здійснювалось часткове погашення кредиту відповідно до затвердженого графіку, а станом на 01.01.2019 р. заборгованість за кредитом складала 0,78 млн. грн.

Наприкінці 2015 року Івано-Франківською міською радою було прийнято рішення щодо здійснення зовнішнього місцевого запозичення шляхом залучення кредиту від Північної екологічної фінансової корпорації (НЕФКО) для фінансування інвестиційного проекту **«Підвищення енергоефективності об'єктів бюджетної сфери міста Івано-Франківськ»** обсягом 1 млн. євро зі співфінансуванням проекту за рахунок коштів бюджету міста у сумі 80 тис. євро, зі сплатою відсотків у розмірі 6 місячного EURIBOR плюс маржа 6,25% річних, остаточний термін погашення – листопад 2025 року. Одночасно заплановано отримання гранту в розмірі 470 тис. євро від Фонду Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля (фонд Е5Р), шляхом укладення договору гранту з НЕФКО. Станом на 01.01.2019 р. було отримано 574,55 тис. євро коштів запозичення (18,7 млн. грн. у гривневому еквіваленті за курсом НБУ на дату складання звітності). Термін погашення боргу ще не настав.

Крім того, у 2017 році Івано-Франківською міською радою було прийнято рішення про залучення кредиту від НЕФКО для фінансування інвестиційного **проекту «Підвищення енергоефективності об'єктів бюджетної сфери міста Івано-Франківськ»** обсягом 4 млн. євро зі сплатою відсотків у розмірі 6 місячного

EURIBOR плюс маржа 6,25% річних, остаточний термін погашення – листопад 2026 року. Протягом 2017 та 2018 років кошти зазначеного кредиту до бюджету міста не надходили.

У вересні 2018 року Івано-Франківська міська рада здійснила успішне розміщення випуску облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 300 млн. грн. Облігації було розміщено трьома серіями:

- серія «В» – обсяг 100 млн. грн., терміном обігу до 11.09.2019 р.
- серія «С» – обсяг 100 млн. грн., терміном обігу до 09.09.2020 р.
- серія «В» – обсяг 100 млн. грн., терміном обігу до 28.06.2021 р.

Відсоткова ставка за усіма серіями – 17,5% річних, виплата відсотків раз у квартал.

Протягом 2017 року позичок з єдиного казначейського рахунку до бюджету міста не залучалось. Разом з тим, залишок непогашених середньострокових позик станом на 01.01.2019 р. становив 66 253,5 тис. грн. та включав непогашений залишок за середньостроковими позиками, залученими у попередніх бюджетних періодах з єдиного казначейського рахунку в зв'язку з невиконанням плану за доходами загального фонду, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів. Відповідно до Бюджетного кодексу України (п.21 прикінцевих та перехідних положень) погашення заборгованості за середньостроковими позиками перед державним бюджетом, яка знаходиться на обліку в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, не здійснюється до законодавчого врегулювання цього питання.

Обсяг прямого боргу міста Івано-Франківськ станом на 01.01.2019 р. становив 319,5 млн. грн. (без врахування середньострокових позик, залучених у попередні бюджетні періоди з єдиного казначейського рахунку), пряме боргове навантаження перебувало на низькому рівні. Пряме боргове навантаження перебувало на помірному рівні – співвідношення обсягу прямого боргу до фактичного обсягу доходів бюджету міста у 2018 році без врахування трансфертів становило 19,6%.

Прострочена бюджетна кредиторська заборгованість

Прострочена кредиторська заборгованість за загальним фондом консолідованого бюджету міста Івано-Франківськ станом на 01.01.2018 р. становила 8,5 млн. грн. За спеціальним фондом прострочена кредиторська заборгованість відсутня.

Умовні зобов'язання (гарантії) Івано-Франківської міської ради

Станом на 01.01.2019 р. загальний обсяг гарантованого міською радою боргу становив (у гривневому еквіваленті за курсом НБУ на дату складання звітності) 290,3 млн. грн. А саме: Івано-Франківська міська рада підтримала участь та надала відповідні гарантії **КП «Івано-Франківськводокотехпром»** у реалізації спільного з МБРР інвестиційного проекту в сумі 10,8 млн. дол. США, **ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго»** у реалізації спільного з НЕФКО інвестиційного проекту в сумі 0,4 млн. євро та спільного з ЄБРР проекту в сумі 7,2 млн. євро, а також **КП «Електроавтотранс»** у реалізації спільного з ЄБРР проекту «Оновлення тролейбусного парку м. Івано-Франківськ» в сумі 8 млн. євро.

За наданою інформацією, **ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго»** у 2015 році розпочало реалізацію проекту «Реконструкція та модернізація системи теплопостачання в районі вулиць Довга – Карпатська м. Івано-Франківська» в рамках Програми «Демо-Україна ДН» за сприяння Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України у співробітництві з Північною екологічною фінансовою корпорацією НЕФКО та Шведським Агентством Міжнародного Розвитку (SIDA) на умовах надання кредиту обсягом 400 тис. євро та гранту у розмірі 300 тис. грн. зі сплатою 6% річних та датою погашення 20.06.2021 р. Гарантом виконання кредитних зобов'язань виступила Івано-Франківська міська рада. З початку дії місцевої гарантії було вибрано 387,7 тис. євро коштів позики, фактичне погашення становило 152,95 тис. євро. Обсяг заборгованості за кредитом станом на 01.01.2019 р. (з урахуванням погашення) становив 234,73 тис. євро (7,4 млн. грн. у гривневому еквіваленті за курсом НБУ на дату складання звітності).

Крім того, **ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго»** бере участь у проекті «Реконструкція та модернізація системи теплопостачання міста Івано-Франківська». Згідно з проектом заплановано отримати кредит від Європейського банку реконструкції та розвитку в обсязі 7,2 млн. євро та грантові кошти Шведського Агентства Міжнародного Розвитку (SIDA) – 3,6 млн. грн. з кінцевим терміном погашення у 2025 році. Гарантом виконання кредитних зобов'язань виступила Івано-Франківська міська рада. З початку дії місцевої гарантії було вибрано 2 080,31 тис. євро коштів позики, фактичне погашення становило 271,04 тис. євро. Обсяг заборгованості за кредитом станом на 01.01.2019 р. (з урахуванням погашення) становив 1 809,27 тис. євро (57,4 млн. грн. у гривневому еквіваленті за курсом НБУ на дату складання звітності).

КП «Івано-Франківськводокотехпром» бере участь у проекті «Розвиток міської інфраструктури» із залученням позики у Міжнародному банку реконструкції та розвитку (Світовий банк) та Гранту Шведського Агентства Міжнародного Розвитку (SIDA). Відповідно до умов кредитного договору та додаткових угод до нього загальний обсяг фінансування в рамках реалізації проекту було встановлено на рівні 10,8 млн. дол. США з графіком погашення двічі на рік – 15 квітня та 15 жовтня, що триватиме протягом 2013-2027 рр. Гарантом виконання кредитних зобов'язань виступила Івано-Франківська міська рада. Обсяг отриманих кредитних коштів для фінансування заходів проекту складав 10,8 млн. дол. США. Обсяг заборгованості за кредитом станом на 01.07.2018 р. (з урахуванням погашення)

становив 8,14 млн. дол. США (225,5 млн. грн. у гривневому еквіваленті за курсом НБУ на дату складання звітності).

Слід зазначити, що починаючи з 2013 року, з огляду на важкий фінансовий стан (збиткову діяльність) КП «Івано-Франківськводокотехпром» за одночасного різкого зростання курсів валют та відсутності в тарифі на водопостачання та водовідведення (до 01.07.2014 р.) інвестиційної складової для погашення кредитних коштів, підприємство неодноразово порушувало графіки погашення за отриманим кредитом від Світового банку. Відповідно до ст. 32 Закону України «Про державний бюджет України на 2015 рік» (зі змінами та доповненнями) було визначено механізм перерахування субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення заборгованості за зобов'язаннями перед державою за позиками, наданими міжнародними фінансовими установами, зокрема, на впровадження проекту «Розвиток міської інфраструктури». З метою погашення заборгованості КП «Івано-Франківськводокотехпром» та виконання графіку встановлених платежів у 2015 році було укладено Договір про організацію взаєморозрахунків за субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення заборгованості з різниці в тарифах на послуги з централізованого водопостачання, водовідведення відповідно до постанови Кабінету Міністрів України №913 від 28 жовтня 2015 року між головним управлінням Державної казначейської служби України в Івано-Франківській області, департаментом фінансів Івано-Франківської облдержадміністрації, фінансовим управлінням виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради та КП «Івано-Франківськводокотехпром». Таким чином, за рахунок власних коштів комунального підприємства і субвенції прострочена заборгованість за кредитом була погашена у повному обсязі до кінця 2015 року.

Через порушення графіків погашення за отриманим кредитом від Світового банку протягом 2013-2015 рр. в рамках проекту «Розвиток міської інфраструктури», підприємство було виключено із числа учасників проекту «Розвиток міської інфраструктури – 2». У 2015 році КП «Івано-Франківськводокотехпром» подало заявку до Європейського інвестиційного банку щодо фінансування проекту «Будівництво лінії обробки мулу для м. Івано-Франківська», а також вживає всіх заходів для залучення коштів, необхідних для фінансування даного проекту.

Планується також отримання кредиту від ЄБРР для фінансування інвестиційного проекту «Оновлення тролейбусного парку м. Івано-Франківськ» в сумі 8 млн. євро, строком на 13 років, позичальник – **КП «Електроавтотранс»**, забезпечення за кредитом – гарантія міської ради. Станом на 01.01.2019 р. кошти зазначеного кредиту не надходили.

Консолідований борг

Станом на 01.01.2019 р. консолідований борг м. Івано-Франківська складав 618,3 млн. грн. (без урахування простроченої кредиторської заборгованості комунальних підприємств), у тому числі:

- 319,5 млн. грн. – прямий борг Івано-Франківської міської ради (без урахування середньострокових позик, залучених у попередні бюджетні періоди з єдиного казначейського рахунку);
- 8,5 млн. грн. – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ;
- 290,3 млн. грн. – фактичний обсяг гарантованого міською радою боргу (у гривневому еквіваленті станом на дату складання звітності) за отриманими КП «Івано-Франківськводокотехпром» та ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго» кредитними коштами від міжнародних фінансових організацій.

Співвідношення обсягу консолідованого боргу до фактичного у 2018 році обсягу доходної частини консолідованого бюджету міста без урахування трансфертів становило 37,9%, що відповідало помірному рівню. Зважаючи на нестабільну ситуацію на валютному ринку країни та зниження курсу гривні до основних світових валют чутливість бюджету міста до валютних ризиків через значний обсяг місцевих гарантій, наданих за кредитами міжнародних фінансових організацій, номінованих в іноземній валюті, залишається суттєвою. Частково зменшують ризики довгостроковий період погашення основної суми боргу за угодами про субкредитування та відсутність пікових навантажень.

Івано-Франківська міська рада дотримується обмежень чинного законодавства стосовно обсягу місцевого боргу. А саме, відповідно до частини 3 ст.18 Бюджетного кодексу України загальний обсяг місцевого боргу та гарантованого територіальною громадою міста боргу (без урахування гарантійних зобов'язань, що виникають за кредитами (позиками) від міжнародних фінансових організацій) станом на кінець бюджетного періоду **не може перевищувати 200%** середньорічного індикативного прогнозного обсягу надходжень бюджету розвитку (без урахування обсягу місцевих запозичень та капітальних трансфертів (субвенцій) з інших бюджетів). Середньорічний індикативний прогнозовий обсяг надходжень бюджету розвитку (без урахування обсягу місцевих запозичень та капітальних трансфертів (субвенцій) з інших бюджетів) на 2019-2020 роки становив 1 092,9 млн. грн. Співвідношення прогнозного станом на 31.12.2019 р. загального обсягу прямого та гарантованого боргу (без врахування гарантійних зобов'язань за кредитами від міжнародних фінансових організацій) до середньорічного індикативного прогнозного обсягу надходжень бюджету розвитку на 2019-2020 рр. (без урахування обсягу місцевих запозичень та капітальних трансфертів (субвенцій) з інших бюджетів) становить **54,3%**. Співвідношення прогнозного станом на 31.12.2019 р. загального обсягу прямого та гарантованого боргу (з врахуванням гарантійних зобов'язань за кредитами від міжнародних фінансових організацій) до середньорічного індикативного прогнозного обсягу надходжень бюджету розвитку на 2019-2020 рр. (без урахування обсягу місцевих запозичень та капітальних трансфертів (субвенцій) з інших бюджетів) становить **107%**.

4.3. Перспективи залучення коштів у майбутньому

На даний час міською владою ведеться робота щодо залучення кредитних та грантових ресурсів для реалізації спільних проектів з міжнародними фінансовими організаціями, а також планується розміщення нового випуску облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 500 млн. грн. Відповідно очікується, що боргове навантаження зросте до високого рівня.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Івано-Франківська підтверджено на рівні **uaBBB+**, прогноз «стабільний».

Т.в.о голови рейтингового комітету

О. В. Чорноротов

Начальник відділу рейтингів небанківських установ

О. К.Самойлова

Додатки

Додаток до рейтингового звіту № 1

Динаміка агрегованих бюджетних показників м. Івано-Франківська у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2015	2016	2017	2018
Податкові надходження	578 344,6	866 188,0	1 175 164,5	1 409 126,1
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	98 813,4	112 077,6	162 075,1	181 042,0
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	756 271,6	934 968,1	1 269 888,8	1 249 509,5
Операційні надходження всього	1 433 429,7	1 913 233,7	2 607 128,3	2 839 677,5
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	712 498,9	807 188,8	1 204 028,4	1 328 782,2
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	439 187,0	659 186,4	900 918,4	995 120,5
Операційні видатки всього	1 151 685,9	1 466 375,2	2 104 946,8	2 323 902,8
Операційний баланс	281 743,8	446 858,6	502 181,5	515 774,8
Фінансовий дохід	8,8	5 919,9	5 512,2	3,5
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	59,2	249,1	823,0	17 736,1
Фінансовий баланс	-50,4	5 670,8	4 689,3	-17 732,6
Поточний баланс	281 693,4	452 529,3	506 870,7	498 042,2
Капітальні надходження	26 315,5	20 129,3	25 029,8	42 833,8
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	0,0	0,0	1 349,8	0,0
Капітальні надходження всього	26 315,5	20 129,3	26 379,6	42 833,8
Придбання основного капіталу	186 272,0	280 855,1	345 659,2	487 199,8
Капітальні трансферти	90 217,7	135 353,9	218 739,5	218 500,1
Капітальні видатки всього	276 489,8	416 209,0	564 398,7	705 700,0
Капітальний баланс	-250 174,2	-396 079,7	-538 019,1	-662 866,2
Баланс після капітальних видатків	31 519,2	56 449,6	-31 148,4	-164 824,1
Кредитування з врахуванням повернення	-414,3	-33,1	-49,0	7 766,3
Профіцит/дефіцит	31 933,4	56 482,7	-31 099,4	-172 590,3
Фінансування	-31 933,4	-56 482,7	31 099,4	172 590,3
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради, розрахунки «Кредит-Рейтинг»

Додаток до рейтингового звіту № 2

Динаміка основних джерел фінансування бюджету м. Івано-Франківська, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2015	2016	2017	2018
Профіцит/дефіцит	31 933,4	56 482,7	-31 099,4	-172 590,3
Фінансування	-31 933,4	-56 482,7	31 099,4	172 590,3
Зміни залишків	-33 328,1	-53 339,6	21 737,5	-132 168,2
залишок на початок року	52 476,1	85 804,1	139 143,7	117 406,2
залишок на кінець року	85 804,1	139 143,7	117 406,2	249 574,4
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	40 000,0	78 230,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	-40 000,0	-78 230,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	2 251,9	-800,0	10 982,9	305 534,8
Запозичення	3 600,0	400,0	12 147,9	306 568,1
Погашення	-1 348,1	-1 200,0	-1 165,0	-1 033,3
Інші розрахунки	-857,3	-2 343,1	-1 621,0	-776,3
кошти, що передаються до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради, розрахунки «Кредит-Рейтинг»

Додаток до рейтингового звіту № 3

Основні показники виконання доходної частини загального фонду бюджету м. Івано-Франківська, тис. грн.

Показник	2015 (виконано)	2016 (виконано)	2017 (виконано)	2018 (план)	2018 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту за ост. період, %
Податок та збір на доходи фізичних осіб	320 043,5	513 071,4	734 807,3	1 070 275,9	911 312,8	85,1	124,0
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	3 269,4	3 908,7	747,7	1 725,5	1 725,5	100,0	230,8
Збори та плата за спеціальне використання природних ресурсів	7,4	6,5	2,2	1,2	3,7	311,4	164,2
Акцизний податок	88 922,4	118 838,4	127 269,1	147 841,6	128 130,9	86,7	100,7
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю, транспортного податку)	8 351,7	11 744,5	22 601,5	32 652,9	34 137,3	104,5	151,0
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	75 728,6	97 361,2	108 827,2	107 975,6	109 234,7	101,2	100,4
Транспортний податок	1 707,8	1 477,2	1 377,4	1 970,4	2 013,0	102,2	146,1
Єдиний податок	79 872,9	119 226,5	171 634,5	218 752,4	221 300,5	101,2	128,9
Місцеві податки й збори, крім єдиного податку та податків на нерухоме майно	290,1	458,6	994,5	1 544,7	1 135,0	73,5	114,1
Плата за надання адміністративних послуг	12 405,4	13 861,8	31 417,2	48 291,4	48 755,5	101,0	155,2
Державне мито	11 748,8	7 193,1	438,8	687,9	693,4	100,8	158,0
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	0,0	5 916,4	5 506,4	0,0	0,0	-	0,0
Плата за оренду цілісних майнових комплексів	12 547,6	12 662,4	13 400,6	14 690,0	14 640,0	99,7	109,2
Інші надходження загального фонду	3 794,5	3 749,2	18 645,0	8 390,0	9 039,7	107,7	48,5
Разом загальний фонд	618 785,5	909 476,1	1 237 669,5	1 654 799,5	1 482 121,9	89,6	119,8
Трансферти	734 518,7	918 605,7	1 234 056,6	1 269 824,1	1 229 855,8	96,9	99,7
питома вага трансфертів в загальній сумі доходів, %	54,3	50,2	49,9	43,4	45,3	104,4	90,8
Усього загальний фонд	1 353 304,2	1 828 081,8	2 471 726,1	2 924 623,5	2 711 977,7	92,7	109,7

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради

Додаток до рейтингового звіту № 4

Основні показники виконання доходної частини спеціального фонду бюджету м. Івано-Франківська, тис. грн.

Найменування показника	2015 (виконано)	2016 (виконано)	2017 (виконано)	2018 (план)	2018 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту за ост. період, %
Податки на власність	68,5	2,9	20,6	0,0	10,2	-	49,4
Надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва	33,7	136,3	10,5	5,0	39,4	788,7	374,2
Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності	-13,3	-10,3	-9,6	0,0	0,0	-	0,0
Екологічний податок	X	102,3	132,0	100,0	119,9	119,9	90,8
Інші неподаткові надходження	47,3	94,9	154,2	100,0	66,0	66,0	42,8
Доходи бюджету розвитку, у тому числі:	42 650,8	38 267,3	66 228,8	88 819,9	72 294,4	81,4	109,2
- надходження коштів від приватизації майна	8 230,6	1 906,4	5 890,0	25 000,0	25 084,1	100,3	425,9
- надходження коштів від продажу землі	18 084,4	18 218,0	19 113,4	30 796,5	17 736,4	57,6	92,8
- надходження коштів пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту	16 335,8	18 142,8	41 225,4	33 023,4	29 473,9	89,3	71,5
Відсотки за користування довгостроковим кредитом, що надається з місцевих бюджетів молодим сім'ям та самотніми молодими громадянами на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	3,6	2,5	3,6	2,0	1,4	67,6	37,5
Збір за забруднення навколишнього природного середовища	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	-	5,6
Власні надходження бюджетних організацій	40 025,7	53 673,2	59 591,3	43 458,8	73 756,0	169,7	123,8
Цільові фонди	1 880,5	2 569,7	3 980,6	4 956,0	4 596,2	92,7	115,5
Разом спеціальний фонд	84 696,9	94 838,7	130 112,0	137 441,7	150 883,5	109,8	116,0
Трансферти	21 752,9	16 362,4	37 182,0	22 608,7	19 653,7	86,9	52,9
Усього спеціальний фонд (із трансфертами)	106 449,8	111 201,1	167 294,0	160 050,4	170 537,1	106,6	101,9

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради